فقه و زندگی ۲

احکام و آداب تاکسیرانی

مهدی رحیمی

زیر نظر حجت الاسلام محمد حسین فلاح زاده

بسم الله الرحمن الرحیم

احکام و آداب تاکسیرانی

نویسنده:

مهدی رفیعی

ناشر چاپی:

نورالسجاد

ناشر دیجیتالی:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

احکام و آداب تاکسیرانی

مشخصات کتاب

عنوان و نام پدیدآور : احکام و آداب تاکسیرانی/ مهدی رفیعی

مشخصات نشر : قم: نورالسجاد، ۱۳۹۰

مشخصات ظاهری : ۱۲۶ص.:۱۱×۱۸ س م.

فروست : فقه و زندگی؛۲

وضعیت فهرست نویسی : در انتظار فهرستنویسی (اطلاعات ثبت)

یادداشت : چاپ پنجم

شماره کتابشناسی ملی : ۲۹۱۵۷۳۴

به سفارش استاد امر به معروف و نهی از منکر پژوهشکده امربه معروف و نهی از منکر

ص: ۱

اشاره

فهرست مطالب

ص: ۷

سخن ناشر

از دیـدگاه اسـلامی، همان گونه که دین راهنمای اندیشه و اخلاق و عبادات است راهنمای انتخاب شـغل و بایدها و نبایدها در قلمرو تولید و توزیع و مصـرف و مدیریت و اقتصاد هم محسوب می شود. شـناخت مکاسب و متاجر و صنایع و مشاغل حلال و حرام، ضرورت زندگی اسلامی است. طرح پژوهشی - فرهنگی «فقه و زندگی» با این عقیده شکل گرفت که اسلام پاسخگوی نیازهای بشر در همه عرصه های زندگی است.

مشاغل مختلف صـدها حکم واجب و مسـتحب و شـرائط حقوقی و اخلاقی دارد که دانسـتن آن در سـلامت روابط اجتماعی و تکامـل اخلاـقی و معنوی انسـان اثر می گـذارد و صـدها حرام و مکروه و آداب غیر اخلاقی دارد که انجام آن فضای زنـدگی جمعی و موفقیت اسلامی را تیره و تار می سازد

ص: ۹

و ابهـام آن دلهره و تردیـد می آفرینـد. آشـنایی بـا احکـام ویژه هر صـنف برای دسـت انـدرکاران آن ضـرورت حتمی و برای مراجعان مشاغل «نیاز قطعی» و برای اهل مطالعه، دانش اجتماعی - دینی ، مفید و روشنگر است.

بـا توجّه به این حقیقت، مسـئولان سـتاد احیاء امر به معروف و نهی از منکر، که سـیمای نورانی فقیهی بیـدار و دلسوز و شـجاع همچون حضـرت آیه الله جنّتی «دام ظلّه العـالی» در صـدر آن می درخشـد، این نیـاز را احسـاس کردنـد که اگر مردم مؤمن و فـداکار اصـناف و اقشـار اجتمـاعی با حلال و حرام های الهی و واجب و مسـتحب ها آشـنا باشـند معروف های بسیاری تحقّق خواهـد یـافت و آمـار منکرات اجتمـاعی کاهش چشـمگیری می یابـد. این مهمّ ، تلاش برای تـدوین احکام صـنفی و آموزش مستقیم و غیر مستقیم را جدّی تر ساخت.

تدوین متون آموزشـی و توجیهی برای اصـناف از نیازهایی است که جای خالی آن در این میدان بخوبی احساس گردید. برای تحقّق این هدف از برخی فضـلای محترم حوزه علمیه قم اسـتمداد شد و کار تهیه متون مورد نیاز برای اصناف مختلف تولیدی توزیعی ، خدماتی و صنعتی آغاز گردید. این کار با نظارت علمی چند تن از محقّقان و نویسندگان، از جمله

حجه الاسلام محمود مهدی پور و حجه الاسلام محمد حسین

ص: ۱۱

فلاح زاده سامان یافت. مجموعه حاضر نقطه پیوند «فقه و زندگی» است. که چگونگی تأمین معیشت حلال را به مسلمانان و صاحبان مشاغل گوناگون می آموزد و فقه را از تئوری به عمل و دین نظری را به صحنه تجربه اجتماعی نزدیک می سازد.

از آنجا که بسیاری از مشکلات اجتماعی ، ناشی از ندانستن احکام الهی و عمل نکردن به قوانین فقهی است اگر دولت و ملّت و مسئولان و مردم در روابط خویش دستورهای زندگی بخش الهی را بشناسند و عمل کنند زندگی هر روز شیرین و شیرین تر می شود. و بی اعتمادی ها و بدبینی ها و ستم های اجتماعی رخت بر می بندد و زمینه برای رشد معنوی و اخلاقی و سعادت جاودانی فراهم می گردد.

شناخت دقیق قوانین الهی از قرآن و سنت، شناخت عمیق واقعیت های اجتماعی و روشهای تولید و توزیع و مصرف و ارائه خدمات و کالاها و گسترش صداقت در روابط مردم، زمینه «عدالت اجتماعی» را فراهم می کند.

نویسندگان همکار در این پژوهش هدفی جز شناخت وظیفه الهی و دینی هر صنف و ابلاغ احکام صاحبان مشاغل گوناگون نداشته و در این زمینه از قرآن و سنت و فقه اهل بیت و اخلاق

اسلامی و اصول مسلّم عقلی بهره گرفته اند . امید است با

ص: ۱۳

دریافت رهنمودهای دانشوران رشته های گوناگون و فقهای بزرگوار و صاحبان مشاغل ، این مجموعه کامل و کامل تر شود و زمینه اجرای قوانین اسلامی در زندگی فردی و اجتماعی فراهم آید.

در پایـان از تمـام مسـئولان و دست انـدرکاران، بویژه دبیر «سـتاد احیـاء امر به معروف و نهی از منکر»، جنـاب حجه الاسـلام و المسـلمین حـاج سـید احمـد زرگر و معاونت تشـکلهای مردمی سـتاد، که ما را در شـناخت موضوعات و مصادیق احکام یاری دادنـد تشـکر نموده و از همه صـاحب نظران دلسوز و محققـان و دست انـدرکاران امور اصـناف و برادران و خواهران مؤمن و متعهد در واحدهای صنفی تقاضا می شود دیدگاهها علمی و تجربی خویش را

جهت تکمیل و اصـلاح این مجموعه به نشانی: قم، خیابان معلم، ۱۶ متری عباس آباد، جنب مدرسه شـهیدین ارسال دارند و ما را در ارائه خدمات فرهنگی بیشتر و بهتر یاری کنند

والله ولی التوفیق

قم – انتشارات نورالسجّاد

ص: ۱۴

مقدمه

حیثیت، اعتبار اجتماعی و شرافت تاکسیرانی از سویی و نیاز جامعه شهری به ناوگان حمل و نقل شهری از سوی دیگر و ضرورت ترویج فرهنگ دینی و شیوع «پسندیده ها» و قانونمندی فعالیتهای اجتماعی از دیگر سو تاکسیران محترم را به احکام و اخلاق صنفی فرا می خواند.

به بیان دیگر «تاکسیران»ی موفّق است که به وظیفه دینی خود نسبت به خویشتن، مسافران، همکاران و جامعه آگاه باشد و در قلمرو دین به «تاکسیرانی» بپردازد. زیرا «مسایلی را که انسان غالبا به آنها احتیاج دارد واجب است یاد بگیرد.»(۱)

ص: ۱۶

۱- امام خمینی ره، رساله توضیح المسائل، مسأله ۱۱.

نوشته حاضر که با همین ایده و به سفارش ستاد احیای

ص: ۱۷

امر به معروف و نهی از منکر و پژوهشکده باقرالعلوم علیه السلام تهیه شده است، به تاکسیداران و تاکسیرانان عزیز و دیگر دست اندرکاران محترم امور تاکسیرانی در سراسر کشور تقدیم می شود.

قم. تابستان ۱۳۷۸

مهدی رفیعی

ص: ۱۸

تاکسیرانی و خدمت به مردم

از پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله سؤال شد خداوند چه کسی را بیش از همه دوست می دارد؟ حضرت در پاسخ بیان کردند: «آنکه بیش از همه برای مردم سودمند باشد.»(۱)

از این کلام می توان چنین نتیجه گرفت که ارزشمندی هر شخص در هر صنف به میزان بازدهی، کارایی و نحوه برخورد او با دیگران بستگی دارد و هر چه بر میزان و مقدار فعالیت او افزوده شود و با رفتاری نیکو و اخلاقی پسندیده همراه باشد بر مقبولیت آن شخص افزوده می شود و در یک کلام آنچه به شخص بها

۱- وسایل الشیعه، کتاب امر و نهی، باب ۲۲، حدیث ۲.

می دهد و او را در دنیا و آخرت سرافراز می سازد «خدمت مستمر به مردم» است.

امام علی علیه السـلام به نقل از پیامبر صـلی الله علیه و آله در اهمیت خـدمتگزاری مسـلمانان چنین می گوینـد: هر مسـلمانی به جمعی از مسلمانان خدمت کند، خداوند به تعداد آن مسلمانان برای وی در بهشت خدمتگزار قرار می دهد.»(۱)

تاکسیرانی، از جمله پایگاههای مهم خدمتگزاری است که کار جابجایی مردم را به عهده دارد و همه اقشار جامعه برای ربط و بسط فعالیتهای روزانه خود به این حلقه وصلِ ارزشـمند نیاز دارند. تاکسیرانی، به لحاظ نقش کلیدی و غیر قابل جایگزینش، از مصادیق گفتار امام صادق علیه السـلام است که می فرمایـد: «هر کس برادر مؤمن خود را سوار کنـد خداوند در روز قیامت او را سوار بر شتر بهشتی می کند، و همه فرشته های مقرّب به او افتخار می کنند...»(۲)

ص: ۲۰

۱- اصول کافی، کتاب ایمان و کفر، باب فی خدمته، حدیث ۱.

۲- وسایل الشیعه، کتاب امر و نهی، باب ۲۲، حدیث ۵.

تاکسیران، علاوه بر افتخار خدمتگزاری به مردم توفیق حضور در شهر خود و در کنار خانواده و بستگان و آشنایان را داراست زیرا رسول اکرم صلی الله علیه و آله یکی از نشانه های خوشبختی هر شخص را در این می داند که رزق و روزی خویش را در شهر خود به دست آورد.»(۱)

۱- نهج الفصاحه،حدیث۲۵۷،ترجمه ابوالقاسم پاینده،تهران:جاویدان،۱۳۶۴.

روش صحیح خدمتگزاری

اولین قدم در راه خدمتگزاری به مردم این است که بذر محبّت به آنان را در قلب خویش بیفشانیم، چون انسان دوستی و عشق به مردم نیمی از خردمندی است.(۱)

دومین قدم در راه خدمتگزاری تلاش برای بر طرف کردن نیاز مردم است. به فرموده پیامبر اکرم صلی الله علیه و آلهکسی که برای رفع نیاز برادر مؤمن خود کوشش کند مثل این است که نُه هزار سال خداوند متعال را عبادت کرده، در حالی که روزهای آن را روزه بوده و شبهایش را بیدار.(۲)

۱- اصول کافی، کتاب العشره، باب التحبّب الی الناس، حدیث ۴.

۲- چهل حدیث کارگشایی، محمودشریفی، قم: معروف، ۱۳۷۴.

برای انجام خدمت صحیح، لازم است که اصول اخلاقی اسلام و توصیه های فقهی آن رعایت شود؛ از جمله:

۱ - از گفتن هر کلمه ای که نشانه منّت گـذاری است پرهیز شود. امام علی علیه السـلام می فرمایند: «هر کسـی با نیکی کردن منّت بگذارد کار نیک او آلوده و تیره [و بی اثر] می شود.»(۱)

۲ - هنگام انجام وظیفه خوش رو، مهربان و متواضع باشد.

۳ - خود را به جای مسافران تصوّر کند و به همان شکلی که دوست دارد به وی خدمت شود به آنان خدمت کند؛ که از پیامبر صلی الله علیه و آله نقل شده: «آنچه را برای خود می خواهی برای دیگران بخواه.»(۲)

۴ - خدمتش را بطور کامل به پایان برساند و مسافر را در نزدیکترین نقطه به مقصد پیاده کند.

ص: ۲۳

۱- غُرَرالحِکَم و درَر الکلم، عبدالواحد آمدی، فصل ۷۷، حدیث ۱۱۸.

۲- نهج الفصاحه، حدیث ۸۷.

۵ – با برنامه ریزی صحیح زمان بیشتری را در راه خدمت به مردم قرار دهد. زیرا که بنا به فرمایش پیامبر صلی الله علیه و آله: خوشحال کردن مردم مؤمن، خوشحالی خدا و پیامبر را به همراه دارد.(۱)

۶ – از راهنمایی صحیح و کامل سرنشینان ناآشنا دریغ نورزد.

۷ – به افراد بزرگتر از خود احترام بگذارد، همچنانکه امام علی علیه السلام می فرماید: «بزرگان خود را احترام کنید تا کوچکترها شما را گرامی دارند».(۲)

۸ – حق تقدم مسافر را رعایت کند و با رسیدن مسافر جدید و پیشنهاد کرایه بیشتر از سوی او، مسافر قبلی را پیاده نکند.

۹ – در ایستگاهها مراقب باشد حق تقدم اشخاص مسن و بانوان؛ به ویژه بانوانی که کودک همراه دارند، ضایع نشود.

۱– اصول کافی.

۲– غرر الحکم و درر الکلم، فصل ۸۳، حدیث ۷.

۱۰ – بنا به توصیه حضرت محمد صلی الله علیه و آله خردسالان را گرامی دارد.

۱۱ – به وقت سرنشینان اهمیت دهد و همانند آن تاکسیرانی باشد که وقتی یکی از سرنشینان از وی خواهش کرد لحظه ای توقف کند تا از عکاسی کنار خیابان عکسهایش را تحویل بگیرد. ولی تاکسیران با کمال ادب درخواست او را نپذیرفت.

در مقابل تاکسیرانی را دیدم که بی توجه به حضور سرنشینان، توقّف کرد تا از باک تاکسی بنزین بکشد و به خودروی در راه مانده بدهد.

۱۲ – فشار کار و خستگی نباید، تاکسیران را از تعادل خارج کند تا به هر بهانه ای به دیگران پرخاش کند؛ چون خدمتگزاری با فحاشی و توهین سازگار نیست.

۱۳ – به هنگام سوار و پیاده کردن مسافر، دریافت و پرداخت کرایه ها، جابجا کردن مسافر و انتقال سرنشینان ردیف عقب به صندلی جلو به شأن و شخصیت مسافر توجّه کند و از بر خورد خشم آلود و آمرانه اجتناب شود و با حالت احترام آمیز از واژه های ملایم و متین همراه با

ص: ۲۵

لبخند استفاده نماید.

۱۴ – بهتر است تاکسیران:

– فقیر و غنی، پیر و جوان، زن و مرد و توانگر و غنی را به یک چشم نگاه کند؛

– برخوردش با همه یکسان و دوستانه باشد؛

– از کنار پیران عصا به دست و مریضان با بی توجهی عبور نکند؛

– به دیده حقارت به مسافر یا مسافران نگاه نکرده و کسی را مسخره نکند؛

– از رسول اکرم صلی الله علیه و آله روایت شده است که: «خوارترین مردم کسی است که مردم را خوار شمارد.»(۱)

۱۵ – تمام توجّه او به خدمت باشد و با اخلاص به جابجایی شهروندان بپردازند، همانطور که یکی از تاکسیرانان موفّق می گفت:

من بر خلاف بعضی از همکاران، بی جهت در خیابانها و میادین نمی چرخم تا فقط مسافر دربستی با

۱– نهج الفصاحه، حدیث ۲۵۰.

رقمهای درشت پیدا کنم؛ بلکه همیشه قبل از آنکه بخواهم گوشم را آماده شنیدن مبلغ پیشنهادی مسافرِ کنارِ خیابان کنم به مقصد او توجّه می کنم.

۱۶ – اگر راننده تاکسی تلفنی و یا سرویس خصوصی است به زمان و مکان قرار، مسیر منتهی به مقصد، تعداد سرنشینان، سرعت و مقررات دیگر دقت و توجّه ویژه ای داشته باشد. زیرا به فرموده پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله: «بهترین بندگان خدا کسانی هستند که به وعده وفا می کنند.»(۱) و نیز «در روز قیامت از عهد و پیمان سؤال می شود.»(۲)

۱۷ – «آلودگی صوتی» به هر طریق ممکن؛ اعمّ از صدای ناهنجار اگزوز، بوق و صدای رادیو برهم زننده آرامش بوده و چه بسا موجب آزار و پدید آمدن عارضه های ناگوار می شود. تاکسیران موفق می تواند تاکسی را در وضعیتی براند که ضمن کاهش آلودگی صوتی، آرامش عصبی، فکری و شنوایی را به مسافران

۱– همان، حدیث ۸۵۰.

۲– قرآن کریم، سوره إسرا ۱۷/ ۳۴.

خود و سایر شهروندان هدیه دهد؛ به خصوص در مواقع عبور از خیابانهای کم عرض، کوچه ها، نزدیک درمانگاهها و بیمارستانها. زیر هر نوع رنجاندن و آزار دیگران در اخلاق اجتماعی اسلام عملی ناپسند و حرام است.

از پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله روایت شده: «هر آزار دهنده ای در جهنّم است.»(۱) و «خداوند در روز قیامت کسانی را که در دنیا مردم را عذاب کرده اند عذاب می کند.»(۲)

۱۸ – پرحرفی و گفتگوی بیهوده از جمله ناپسندهای گفتاری است و از سوی بزرگان دین نهی شده است. پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله می فرمایند: «بدهای امّت من پرگویان و پرچانه ها هستند.»(۳)

۱۹ – از بیان مشکلات شخصی و صنفی در جمع سرنشینان بپرهیزد.

۲۰ – در برابر رفتار ناشایست مسافران، خویشتن دار

۱- نهج الفصاحه، حدیث ۲۱۷۱.

۲- همان، حدیث ۷۶۳.

۳- همان، حدیث ۱۸۰۴.

بوده و با متانت از بروز خشونت و درگیری جلوگیری کند و با لحن آرام و ملایم گفتگو کند و صدای خود را بلند نکند.(۱)

۲۱ – نسبت به کمبود پول خرد یا جایگزینی آن با بلیط اتوبوس یا کوتاهی مسافر در پرداخت تام و کامل کرایه بها، خویشتن دار باشد و با بزرگواری از کنار کم و کاستی ها بگذرد. به عنوان نمونه: یکی از مسافرانِ تاکسی پیاده شد و یک عدد بلیط ۱۰۰ ریالی اتوبوس در آورد و به راننده گفت: «ببخشید. غیر از این بلیط پولی تو جیبم نیست.» راننده بی آنکه حرفی بزند به تاکسیمتر که رقم ۴۵۰ ریال را نشان می داد نگاه کرد و با تبسّم بلیط را از مسافر گرفت و گفت:

«بقیه کرایه را بعدا به صندوق صدقات بریز» و سپس حرکت کرد. مسافر دیگری که شاهد صحنه بود رو به راننده کرد و گفت: «خوشم آمد ازین اخلاقت. اینو می گن آقایی. ای

۱- قرآن کریم، سوره لقمان ۳۱/ ۱۹.

کـاش دیگران هم مثل تو بودن و برای ده، بیست تومان پول بی ارزش با مسافر جرّ و بحث نمی کردن و شخصـیت خودشون و مسافر رو پایین نمی آوردن».

۲۲ – مسـیر تاکسـیرانی بـا ازدحـام جمعیت و در ساعتهـای پر تردد کوتـاه نشود تا از روی طمع ورزی سرنشـینان را در مسـیری کوتاهتر و مقصدی نزدیکتر پیاده کند.

۲۳ – در زندگی قناعت داشـته باشد همچنانکه روزی به هنگام پیاده شدن از سواری ویژه خواسـتم کرایه بها بپردازم که راننده نپـذیرفت و گفت: «من در خـارج از مسـیر اصـلی خود، مسـافران را بطور صـلواتی (رایگـان) جابجـا می کنم، شـما فقـط دو تا صلوات بفرستی کفـایت می کنـد.» من نیز بـا فرسـتادن دو صـلوات از خودرو پیـاده شـده بـا خود گفتم چه خوب بود اگر همه تاکسـیرانان این سـنّت حسـنه انقلاب اسـلامی و دوران دفاع مقدس را در همه ایام بویژه در مناسبتهای مهم ملّی – مذهبی زنده نگهدارند.

۲۴ – به هنگام شنیدن آژیر وسایل نقلیه امدادی (آتش نشانی، آمبولانس، نیروی انتظامی...) کاملاً در

منتها الیه سمت راست خیابان توقف کرده تا آن وسایل به راحتی عبور کنند.

۲۵ – افراد مصدوم و آسیب دیده از تصادفات رانندگی را به بیمارستان و دیگر مراکز درمانی منتقل کند، به شرط آنکه مسافری در تاکسی او نباشد، یا در صورت وجود مسافر در تاکسی از وی اجازه بگیرد.

۲۶ – چون بنای تاکسیران، خدمت به مردم است، پس بهتر است قصد قربت کند و با اعتقاد به رزّاق بودن خداوند به ایزد متعال توکّل کند و فعالیتهای روزانه خود را با تلاوت آیاتی از قرآن کریم و دعا آغاز کند و از درگاه خدای بزرگ طلب خیر و برکت و موفقیت نماید.

تاکسیران، حافظِ جانِ مسافر

اشاره

تاکسیران، با امانت دانستن مسافران، در حفظ سلامت آنان از هیچ تلاشی دریغ نمی کند و آن را وظیفه انسانی و دینی خود می داند. او به حکم قرآن(۱) می کوشد تا با رعایت نکات زیر، مسافرانش را سالم به مقصد برساند:

۱ – حرکت با سرعت مجاز(۲) و پرهیز از سبقت

ص: ۳۲

۱- «اگر برخی از شما برخی دیگر را امین دانست، پس آن که امین شمرده شده باید سپرده اش را باز پس دهد» سوره بقره / ۲۸۳، ترجمه محمد مهدی فولادوند.

۲- حداکثر سرعت در خیابانها ۵۰ کیلومتر در ساعت و در کوچه و میدانها و پیچها ۲۰ کیلومتر در ساعت آئین نامه راهنمایی و رانندگی، ماده ۱۱۳.

بی مورد یا تخلّف دیگر.

۲ – اجتناب از هر عملی که او را از توجّه به رانندگی باز دارد؛ مثل خوردن و آشامیدن که از سوی قانون منع شده است(۱) یا گفتگو با تاکسیران دیگر یا مشغول شدن به تنظیم رادیو و جابجا کردن صندلی.

۳ – سوار کردن بیش از سه نفر (با راننده) در قسمت جلو خودرو که برابر قانون ممنوع است(۲)

۴ – سوار کردن سرنشین در سمت چپ راننده که از طرف قانون منع شده است و جریمه دارد.

۵ – گذاشتن بار یا اشیای دیگر در جلو یا عقب خودرو، اعم از داخل یا خارج، که مانع دید راننده شود برابر مقررات ممنوع است و برای متخلفین مجازاتهایی در نظر گرفته شده است.

۶ – مطابق قانون، تاکسیران بعد از سوار شدن مسافر تا از بسته شدن کامل درِ تاکسی اطمینان پیدا نکرده

۱– آئین نامه راهنمایی و رانندگی، ماده ۱۵۹.

۲– همان مدرک، ماده ۱۵۴.

نبایـد حرکت کنـد و نیز تـا لحظه توقف کامـل، اجـازه بـاز کردن درِ تاکسـی را به سرنشـین ندهـد. برای متخلّفین از این قانون جرایمی در نظر گرفته شده است.

۷ – راندن وسیله ای که بیش از ظرفیت مندرج در کارت شماره گذاری، مسافر سوار کرده ممنوع است و به تعداد هر سرنشین اضافی جریمه ای در نظر گرفته شده است.

۸ – سوار کردن اشخاص در قسمت خارجی خودرو، مثل باربند و صندوق عقب، ممنوع است.

۹ – برای پیـاده و سـوار کردن مسـافر در محلهـای مجـاز و در منتهـای سـمت راست سواره رو توقف کنـد. در غیر این صورت متخلف محسوب می شود.

۱۰ – مسافرین ردیف عقب را از سمت چپ پیاده نکند.

۱۱ – توقف در پیاده رو، تجاوز به حقوق عابرین بوده و غیر قانونی است و متخلّف جریمه خواهد شد.

۱۲ – تاکسیران وظیفه شناس، در مناطق ممنوعِ مشخص شده توسط قانون توقف نمی کند.

۱۳ – هرگاه مسافر از سوی تهدید کننده ای مورد ظلم و تعرّض قرار گیرد به دفاع از او بر می خیزد.

۱۴ – به هنگام سوار یا پیاده کردن مسافر «توقّف کامل» داشته باشد تا بسان آن راننده ای نشود که بدون توجّه به مسافری که در حال سوار شدن بود، پا را از روی پدال ترمز برداشت و ناگهان فریاد مسافر بلند شد و با ناراحتی و اعتراض گفت: «چیزی نمونده بود که پام بره زیر چرخ».

هر چند که اتفاق ناگواری رخ نداد؛ امّا با کمال تأسف آن راننده به عوض عذرخواهی و دلجویی گفت: «حالا که طوری نشده، چرا داد و فریاد می کنی؟»

یاد آوری:

هرگاه تاکسیران بر اثر تخلف از مقررات راهنمایی و رانندگی یا تاکسیرانی و سایر قوانین دولت اسلامی، ضرری به مسافران یا دیگران برساند، افزون بر آنکه این تخلف خود گناه محسوب می شود، ضامن ضرر و زیان است و باید جبران کند یا رضایت آنها را جلب نماید.

ص: ۳۵

همچنین اگر بر اثر بی توجهی به مسائل اجتماعی یا کوتاهی در حفظ

سلامتی مسافران، لطمه ای به آنان وارد شود.

ص: ۳۶

تاکسیران و آسایش مسافر

تاکسیران خیرخواه و مردم دوست برای آسایش مسافرانش نکات زیر را اعمال می کند:

۱ - صندلیها و کف تاکسی و جدار داخلی درها را وارسی می کند تا برآمدگی، لبه تیز و مانع دیگر پدید نیامده باشد که سبب پاره شدن لباس مسافر یا جراحت بدنی و اذیت مسافران شود.

۲ - صندلی ردیف جلو را طوری تنظیم می کند که دو مسافر به راحتی و با کمترین فشار و رنجش در کنار یکدیگر قرار بگیرند.

ص: ۳۷

۳ – از سوار کردن مسافری که در حال کشیدن سیگار است پرهیز می کند.(۱)

ص: ۳۸

۱– استعمال دخانیات برای راننده ممنوع است آئین نامه راهنمایی ورانندگی، ماده ۱۵۹.

۴ – با تنظیم سرعت و توجّه به مسافران کنار خیابان در نزدیکترین محل حضور مسافر توقف کند نه آنکه در فاصله دورتر بایستد آنگاه از مسافر توقع داشته باشد تا با دویدن و شتاب خود را به تاکسی برساند و نیز در لحظه پیاده کردن دقت کند تا هر مسافر را در نزدیکترین نقطه ممکن به مقصدش پیاده کند، هر چند که مسافر قبلی در فاصله ۵۰ متری پیاده شده باشد؛ یعنی از این مسافر توقع یا گلایه نداشته باشد که چرا همراه مسافر قبلی پیاده نشده است.

ص: ۳۹

تاکسیران و حیثیت مسافر

اشاره

همزیستی و ارتباط سالم افراد جامعه بشری در پناه «حیثیت و اعتبار» است و همگان سعی دارند بر حسب فطرت خود از آن دفاع کنند. اسلام نیز این ویژگی ذاتی انسان را محترم شمرده و بسیاری از احکام و توصیه هایش را بر مبنای حفظ آبروی اشخاص استوار ساخته است و از امام صادق علیه السلام در حدیثی نقل شده:

«مسلمان کسی است که مردم از دست و زبان او در أمان و آسایش باشند».(۱)

بر این اساس و برای ادای احترام متقابل لازم است

۱- محمّد باقر مجلسی، بحارالانوار، چاپ تهران، ج ۷۵، ص۵۱، روایت۳.

تاکسیران نسبت به مسافری که پیاده شده سخنی از نحوه رفتار و گفتار او به میان نیاورد و به دیگری نیز چنین اجازه ای ندهد. زیرا این قبیل سخنان از مصادیق آشکار «غیبت» است و از گناهان بزرگ به شمار می رود.

حال اگر این سخنان با تمسخر و فحش و واژه های رکیک همراه شود بر میزان جرم افزوده می شود و همگی بر خلاف ارزشهای اخلاقی اسلام هستند که آیه ذیل شاهد همین مدعاست:

ای کسانی که ایمان آورده اید نباید قومی قوم دیگر را ریشخند کند. شاید آنها از اینها بهتر باشند... و از یکدیگر عیب مگیرید و به همدیگر لقبهای زشت مدهید... و هر که توبه نکرد آنان خود ستمکارند... و بعضی از شما غیبت بعضی نکند. آیا کسی از شما دوست دارد که گوشت برادر مرده اش را بخورد؟ از آن کراهت دارید.[پس] از خدا بترسید...(۱)

ص: ۴۱

۱- قرآن کریم، سوره حجرات / ۱۱ و ۱۲، ترجمه محمّد مهدی فولادوند.

نسبت به رفتار و گفتار ناشایست دیگران نیز وظیفه تاکسیران همانست که پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمودند: «ملایمت کن و از خشونت و فحش و ناسزا بپرهیز»(۱) و نباید از درِ مقابله به مثل و انتقام برآید که به گفته آن حضرت: «منفورترین مردم نزد خدا شخص لجوج و ستیزه جو است.»(۲)

همین نسخه برای وضعیت دیگر نیز قابل تجویز است و آن وقتی است که تاکسیران یا تاکسیدار به شهرداری یا سازمان یا اتحادیه مراجعه کند و بر طبق خواسته اش با وی رفتار نکنند یا از سوی همکاران مورد بی مهری قرار گیرد.

بنابراین هرگاه به عملکرد کسی انتقاد یا نارضایتی دارد، بر اساس اصل امر به معروف و نهی از منکر و با شهامت کامل و بطور مستقیم با همان شخص روبرو شود و محترمانه نظر خودش را ارائه کند.

۱- نهج الفصاحه، حدیث ۱۹۶۹.

۲- همان، حدیث ۱۸.

همچنین سزاوار است برای دستیابی به خواسته صنفی (خواسته ای معقول و بر حق و قابل وصل) از طریق صحیح وارد شود و به عوض بیراهه رفتن ها و هیاهو، با مسؤول مستقیم آن قبیل خواسته ها ارتباط برقرار کند و نیازمندیهایش را با وی در میان بگذارد و پیوسته خواسته ها و آرزوهایش را با بردباری و متانت پی گیری کند.

در راستای اصل حفظ آبروی مردم، تاکسیران امین هرگز به خود اجازه نمی دهد که از روی بدگمانی یا کنجکاوی، فضای سالم و آرام اجتماعی را آلوده کند و هرگز تلاش نمی کند از آمد و شد مسافران سر در آورد یا به گفتگوی خصوصی زن و شوهر و دو دوست گوش فرا دهد یا از محتویات اثاث آنها با خبر شود یا حرکات مسافرین را زیر نظر بگیرد یا از طریق آئینه و با نگاههای تند مراقب سرنشینان باشد و... زیرا همه این موارد بر طبق صریح آیات و روایات از گناهان بزرگ شمرده شده اند؛ مثلاً:

ای کسانی که ایمان آورده اید از بسیاری از گمانها بپرهیزید که پاره ای از گمان ها گناه

ص: ۴۳

است و تجسّس نکنید.(۱)

امام علی علیه السلام: هر که پرده از اسرار دیگری بردارد خداوند نیز پرده از اسرارش بر می دارد.(۲)

امام خمینی(ره): «عیب جویی و تنقیص مسلمان جایز نیست.»(۳)

حال اگر به خصوصیاتی از زندگی شخصی و رفتار و گفتار مسافرین دست یافت، لازم است با «تغافل و چشم پوشی»، که امام علی علیه السلام همگان را بدان توصیه کرده اند، از کنار آن بگذرد تا از نتیجه آن که آرامش و امنیت است بهره مند شود: «هر کس بسیاری از چیزها را نادیده نگیرد زندگی اش ناخوش می شود.»(۴)

۱- قرآن کریم، سوره حجرات / ۱۲.

۲- غرر الحکم و درر الکلم، فصل ۷۷، حدیث ۱۱۳۶.

۳- امام خمینی؛ استفتائات، بخش گناهان کبیره، سؤال ۷.

۴- غرر الحکم و درر الکلم، حدیث ۱۴۸۶.

نکته پایانی این بحث عبارت است از اینکه برای

ص: ۴۵

حفظ حیثیت عمومی بانوان و برای جلوگیری از ایذا و مزاحمت و سلب آسایش آنان، تاکسیران سعی کند در صورت امکان از سوار کردن و نشاندن زن و مرد نامحرم و جوان در کنار یکدیگر خصوصا در ردیف جلو صرف نظر کند، بخصوص در وقتی که احتمال فساد می دهد یا یقین به وقوع خلاف شرع دارد.(۱) زیرا هیچگاه وجدانش به وی اجازه نمی دهد تا برای به دست آوردن چند ریال پول، زمینه گناهکاری دو انسان و نافرمانی خدا را فراهم کند و نیز می داند که رعایت این نکته از جمله شئون اسلامی و اجتماعی است و بر حسب مقررات تخلّف محسوب می شود.(۲)

تاکسیران برای آنکه ناخود آگاه در معرض سوء ظن یا تهمت قرار نگیرد از سوار کردن دو زن در ردیف جلوی تاکسی اجتناب کند، همچنانکه در بعضی شهرها از سوار

ص: ۴۶

۱- برحسب استفتای به عمل آمده از محضر مقام معظم رهبری به شماره وتاریخ ۵۴۲۶۸۴/۵/۱۳۷۷ وحضرت آیه ا... العظمی فاضل لنکرانی به شماره و تاریخ ۲۳۸۵۳۲۸/۴/۱۳۷۷ .

۲- آیین نامه اجرایی تاکسیرانی، ماده ۸، بند ۲.

کردن دو زن یا یک مرد و یک زن در صندلی جلو، جلوگیری می شود و هیچ مشکلی نیز درپی نداشته است.

چند یادآوری مهم:

۱ – برای حفظ حریم شرعی و عفّت عمومی لازم است از گفتگو و خندیدن با زنان مسافر و نیز از سؤالهای بی مورد پرهیز شود.

۲ – در وقت دریافت و پرداخت پول با دست زنان تماس پیدا نکنند.

۳ – از داخل آیینه به نامحرم نگاه نکند، زیرا بنابر احتیاط واجب، نگاه کردن به صورت و دستهای نامحرم، هر چند بدون قصد لذت باشد، حرام است.(۱)

۴ – امر به معروف و نهی از منکر واجب کفایی است.(۲) در صورت مشاهده منکر از سوی مسافران، بر تاکسیران لازم است که با رعایت شرایط(۳)به وظیفه

۱– امام خمینیره، رساله توضیح المسایل، مسأله ۲۴۳۳.

۲– همان مدرک، مسأله ۲۷۸۷.

۳– توضیح المسایل، شرائط امر به معروف و نهی از منکر.

شرعی خود عمل کند.

ص: ۴۸

تاکسیران و مالِ مسافر

در حدیثی از نبی مکرم اسـلام صـلی الله علیه و آله نقل شده که «هر کس نسبت به مال مردم که در اختیار اوست مسؤول است تا اینکه آن را بر گرداند.»(۱)

این حدیث بیانگر حساسـیت دین اسـلام نسبت به اموال مردم و مسؤولیت هریک از افراد جامعه در برابر آن است. زیرا به گفته آن حضرت «هر کسی که به وحدانیت خدا و رسالت محمّد شهادت دهد مال و خون او محترم است و باید محفوظ بماند.»(۲) و «مال شخص

۱- نهج الفصاحه، حدیث ۱۹۵۰.

۲- محمّد باقر مجلسی، بحارالانوار، چاپ بیروت، ج ۲۳، ص ۹۶، باب ۵، روایت ۲.

مؤمن مانند خونش محترم است و نباید به حریم آن نزدیک شد.»(۱)

حرمت مال مسلمان به این معنی است که دیگران حق هیچگونه تصرّف خودسرانه و بهره برداری ناصواب از آن مال را ندارند؛ مگر در مواردی که با اجازه و رضایت صاحب آن مال باشد.

بازتاب این حکم ارزشی اسلام حفظ کرامت انسانی، امنّیت مالی و آسایش زندگی همه انسانهاست و هیچ عقل سلیم در ضرورت و اهمیت آن تردید ندارد. به همین لحاظ تاکسیران نیز در پرتو تربیت اسلامی مال مسافران را اعم از پول نقد یا اثاث همراه، بر خود حرام دانسته و به آن مال به دیده «امانت» می نگرد و تلاش می کند تا از

مصادیق کلام امام صادق علیه السلامشود که فرموده اند:

«مؤمن آن است که مردم او را نسبت به

۱- همان، ج ۷۲، ص ۱۶۰، روایت ۲۳.

اموال و جان خود امین بشمارند.»(۱)

تاکسیران مؤمن پیوسته مراقب است تا از روی سهل انگاری یا غفلت یا وسوسه، عملی از او سر نزند که «خیانت» تلّقی شود. زیرا از رسول اکرم صلی الله علیه و آله نقل شده «کسی که به... مالِ مسلمان خیانت کند از ما نیست.»(۲)

چنانچه بر اثر کوتاهی تاکسیران، اثاث مسافر تلف شود یا نقصانی بر آن وارد شود، تاکسیران ضامن است و باید رضایت مسافر را جلب کرده یا خسارت وارده را جبران کند.

۱- همان، چاپ تهران، ج ۷۵، ص ۵۱، روایت ۳.

۲- همان مدرک، چاپ بیروت، ج ۷۲، روایت ۱۳.

کرایه تاکسی

در جامعه اسلامی دریافت و پرداخت مال، فقط در صورت انطباق با موازین شرعی و رضایت طرفین رسمیت دارد.

تاکسیران زمانی می تواند مالک شرعی پول دریافتی از مسافرین شود که: بر اساس یکی از عملیات شرعی همانند اجاره، جُعاله، بخشش، قرض،... به وی پرداخت شده باشد. برابر نرخ مصوّب باشد. همراه با توافق و رضایت طرفین در حالت عادی (نه در حال اضطراری و تحمیلی) باشد.

پس هر مقدار پولی که خارج از چهارچوب بیان شده

ص: ۵۲

به دست آید؛ به عنوان مثال:

بـا فریبکـاری و نیرنـگ از مالـک آن گرفته شود؛ یـا بی اذن و اجازه صاحبِ مال در آن پول تصـرّف شود؛ یا به بهانه واهی از برگرداندن باقیمانده پول طفره برود؛

یا بیش از کرایه بهای مصوّب دریافت کند؛ یا مسافر را به شکلی در وضعیت ناچاری قرار دهد تا وی تن به پرداخت مبلغ بیشتر بدهد؛ یا....

چنین پولی به اسـتناد کلام خداوند و سـخنان پیشوایان دین، مشـروع و حلال نیست و «مال حرام» محسوب می شود که قرآن و روایات معصومین علیهم السلام همگان را از نزدیک شدن به آن مال بر حذر داشته

است؛ از جمله:

خداوند در قرآن کریم می فرماید:

«ای کسانی که ایمان آورده اید! اموال همدیگر را به ناروا مخورید. مگر آنکه داد و ستدی با تراضی یکدیگر از شما[انجام

گرفته]باشد...».(۱)

از پیـامبر اکرم صـلی الله علیه و آله روایت شـده است که: «از گناهـان بزرگ این است که کسـی مـال فرد مسـلمان را به ناحق تصرف کند.»(۲)

«وای بر آن کسی که از راه نامشروع هزینه زندگی خانواده اش را فراهم کند.»(۳)

امام علی علیه السلام: «هر که از غیر راه حلال مالی به دست آورد به آخرتش زیان می رساند.»(۴)

بر همین مبنا امام خمینی(قدس سره)می فرمایند:

«خوردن مال دیگری حرام است، اگر چه مال کافری باشد که مالش محترم دانسته شده است. مگر اینکه به اذن و رضایت

۱- سوره نساء۴/ ۲۹، ترجمه محمّد مهدی فولادوند.

۲- نهج الفصاحه، حدیث ۹۰۹.

۳- همان، حدیث ۳۲۰۲.

۴- غرر الحکم و دررالکلم، فصل ۷۷، حدیث ۸۷۱.

صاحب مال باشد و باید از طریق علم و اطمینان رضایت صاحب مال احراز شود.»(۱)

۱- امام خمینی؛ تحریرالوسیله، کتاب اطعمه و اشربه، القول فی غیر الحیوان، مسأله ۲۸.

افزون خواهی

اشاره

روزی از مسؤولین سازمان تاکسیرانی پرسیدم چرا در بعضی از مسیرها یا در بعضی روزهای سال یا با افزایش تعداد مسافران، نرخ حمل و نقل مسافران افزایش می یابد و نرخ کاذب جدید و موقت پدید می آید. آیا این «بازار سیاه» نیست؟ پاسخ داده شد: «بله، این بازار سیاه است. امّا تاکسیران وظیفه شناس و قانع هرگز فرصت طلبی نمی کند و چنین بازاری را پدید نمی آورد. او همه روزها را یکسان می بیند و تابع نرخ مصوّب است و با دیدن ازدحام جمعیت به فکر جبران روزهای کساد نمی افتد.»

ص: ۵۷

ضمن خداحافظی اظهار امیدواری کردم که همه اینگونه باشند. زیرا چنین تاکسیران وظیفه شناسی خود را مطیع پیامبر گرامی اسلام صلی الله علیه و آله می داند که با عبارت «لاتُناجِشُوا»(۱) همگان را از ایجاد بازار سیاه نهی فرموده و نیز چنین تاکسیرانی خود را پیرو حضرت صادق علیه السلام می بیند که در قضیه ای(۲) از پذیرفتن سود غیر واقعی و غیر منتظره خودداری کرد، زیرا یکی از مصادیق مهم حرام خوری، کسب پول از راه بازار سیاه است.

نکته مهم

روزی با راننده ای مواجه شدم که در دریافت و پرداخت کرایه بها دقت لازم را به خرج نمی داد و بی توجه به نرخ مصوّب و تاکسیمتر عمل می کرد. با پیاده شدن دیگر مسافران، فرصت را مغتنم شمرده تخلّف راننده را

۱- نهج الفصاحه، حدیث ۲۴۴۲.

۲- محمّد باقر مجلسی، بحارالانوار، تهران: المکتبه الاسلامیه، ۱۳۸۵ ق، ج ۴۷، تاریخ امام جعفر صادق علیه السلام، باب ۴، حدیث ۱۱۱ به نقل از مرتضی مطهری، داستان راستان، داستان شماره ۳۳.

بطور محترمانه به وی گوشزد کردم. ابتدا چهره درهم کشیده و با قیافه حق به جانب گفت:

- دستت تو خرج ماشین نیست. از گرانی خرج و مخارج زندگی و لوازم یدکی و هزینه سنگین تعمیرگاه بی خبری.

بعد از چند لحظه سکوت گویا وجدانش نیز به این پاسخ قانع نشده بود، چون با خود فکر کرد که اگر کسی با همین توجیه دست به دزدی بزند نباید مجازات شود.

پس در حین عوض کردن دنده رو به من کرد و با لبخند گفت:

- نگران نباش. جای دور نمی ره. ازین دست می گیرم از اون دست رد می کنم. منو می بینی؟ هر روز صبح که از خونه بیرون میام تا چشمم به فقیر و بیچاره می افته صدتومان، صدتومان کمک می کنم. ماهی یه روز تو امامزاده... سفره نذری می اندازیم. همین عید امسال یه گوسفند خریدم و دادمش به آسایشگاه سالمندان. بالاخره یر به یر

می شیم... .

چون به مقصد نزدیک شده بودم کلام آقای راننده را

ص: ۵۹

قطع کردم و در حین خداحافظی او را به خواندن داستان «شهرت عوام»(۱) ارجاع دادم تا به اشتباه خود پی ببرد و آن داستان بدین شرح است:

چندی بود که در میان مردم عوام، نام شخصی بسیار برده می شد و شهرت او به پاکی و تقوا و دیانت پیچیده بود. همه جا عامه مردم، سخن از بزرگی و بزرگواری او می گفتند. مکرر در محضر امام صادق علیه السلام، سخن از آن مرد و ارادت و اخلاص عوام الناس نسبت به او به میان می آمد. امام به فکر افتاد که دور از چشم دیگران، آن مرد «بزرگوار» را که تا این حد مورد علاقه و ارادت توده مردم واقع شده از نزدیک ببیند. یک روز به طور ناشناس نزد او رفت. دید ارادتمندان وی که همه از طبقه عوام بودند غوغایی در اطراف او به پا

۱- محمّد بن حسن حرّ عاملی؛ وسایل الشیعه، قم: آل البیت، ۱۴۱۱ ق، ج ۹، کتاب زکات، باب ۴۶ حدیث ۶، به نقل از همان مدرک، داستان شماره ۶۴.

کرده انـد. امـام بـدون آنکه خود را بنمایانـد و معرفی کنـد، نـاظر جریـان شـد. اولین چیزی که نظر امـام را جلب کرد، اطوار و ژستهای عوام فریبانه وی بود. تا آنکه او از مردم جدا شد و به تنهایی راهی را پیش گرفت. امام آهسته به دنبال او روان شد تا ببینـد کجا می رود و چه می کنـد و اعمال جالب و مورد توجّه این مرد از چه نوع اعمالی است. طولی نکشید که آن مرد جلو دکان نانوایی ایستاد. امام با کمال تعجب مشاهده کرد که این مرد، همینکه چشم صاحب دکان را غافل دید، آهسته دو عدد نان برداشت و در زیر جامه خویش مخفی کرد و راه افتاد. امام با خود گفت: شایـد منظورش خریـداری است و پول نان را قبلا داده یـا بعـدا خواهـد داد. ولی بعـد فکر کرد، اگر این طور بود پس چرا همین که چشم نـانوای بیچاره را دور دیـد نانها را بلند کرد و راه افتاد.

ص: ۶۱

بـاز امام آن مرد را تعقیب کرد و هنوز در فکر جریان دکان نانوایی بود که دیـد، در مقابل بساط یک میوه فروش ایسـتاد. آنجا هم مقـداری درنـگ کرد و تـا چشم میوه فروش را دور دیـد، دو عـدد انـار برداشت و زیر جـامه خود پنهان کرد و راه افتاد. بر تعجب امام افزوده شد. تعجب امام آن وقت به منتها درجه رسـید که دید آن مرد به سـراغ یک نفر مریض رفت و نانها و انارها را به او داد و راه افتـاد. در این وقت امـام خود را به آن مرد رسانـد و اظهـار داشت: «من امروز کـار عجیـبی از تو دیـدم» تمـام جریان را برایش بازگو کرد و از او توضیح خواست.

او نگاهی به قیافه امام کرد و گفت:«خیال می کنم شما جعفر بن محمّد باشی!»

امام: بلی، درست حدس زدی، من جعفر بن محمدم.

مرد: البته تو فرزند رسول خدایی و دارای

شرافت و نسب می باشی، امّا افسوس که این اندازه جاهل و نادانی.

امام: چه جهالتی از من دیدی؟

مرد: همین پرسشی که می کنی از منتهای جهالت است. معلوم می شود که یک حساب ساده را در کار دین نمی توانی درک کنی. مگر نمی دانی که خداوند در قرآن فرموده:... هر کار نیکی ده برابر پاداش دارد؟! باز قرآن فرموده: هر کار بد فقط یک برابر کیفر دارد. روی این حساب پس من دو نان دزدیم دو خطا محسوب شد، دو انار هم دزدیدم دو خطای دیگر شد. مجموعا چهار خطا شد. امّا از آن طرف آن دو نان و آن دو انار را در راه خدا دادم، در برابر هر کدام از آنها ده حسنه دارم، مجموعا چهل حسنه نصیب من می شود. در اینجا یک حساب خیلی ساده نتیجه مطلب را روشن می کند و آن اینکه چون چهار را از چهل تفریق کنیم، سی و شش باقی

می ماند. بنابراین من سی و شش حسنه خالص دارم و این است آن حساب ساده ای که گفتم تو از درک آن عاجزی.

امام: خدا تو را مرگ بدهد، جاهل تویی که به خیال خود این طور حساب می کنی. آیه قرآن را مگر نشنیده ای که می فرماید: خدا فقط عمل پرهیزگاران را می پذیرد؟! حالا یک حساب بسیار ساده کافی است که تو را به اشتباهت واقف کند. تو به اقرار خود چهار گناه مرتکب شدی و چون مال مردم را به نام صدقه و احسان به دیگران دادی نه تنها

حسنه ای نداری بلکه به عدد هر یک از آنها گناه دیگری مرتکب شدی. پس چهار گناه دیگر بر چهار گناه اوّلی تو اضافه شد و مجموعا هشت گناه شد. هیچ حسنه ای هم نداری.

امام این را بیان کرد و در حالی که چشمان بهت زده آن مرد به صورت امام خیره شده بود، او را رها کرد و برگشت.

ص: ۶۴

امام صادق وقتی این داستان را برای دوستان نقل کرد، فرمود: «این گونه تفسیرها و توجیه های جاهلانه و زشت در امور دینی سبب می شود که عده ای گمراه شوند و دیگران را هم گمراه سازند.»

جهت اهمیت مطلب توجّه عزیزان تاکسیران را به حدیثی از امام صادق علیه السلام جلب می کنم و این بحث را به پایان می برم:

«هرگاه مردم از راه صحیح و حلال مالی به دست آورند ولی آن را در راه باطل و نامشروع انفاق کنند از آنان پذیرفته نمی شود و نیز اگر از راه نامشروع و باطل درآمدی کسب کنند و آن را در راه حق و صحیح خرج کنند خداوند از آنان نمی پذیرد. مگر آنکه از راه حق و مشروع درآمدی کسب کنند و در راه حق و مشروع انفاق کنند.»(۱)

ص: ۶۵

۱- وسایل الشیعه، کتاب صلاه، باب ۲ از ابواب مکان مصلّی، حدیث ۱.

نتیجه بحث

تاکسیران موفق، بدون حرص و طمع نسبت به مال مردم و با اعتقاد به مقدر بودن روزی از سوی خداوند رزّاق و منّان علاوه بر اینکه در زندگی اقتصادی خود «قناعت» پیشه است، با برنامه ریزی صحیح و رعایت اعتدال و اقتصاد، هزینه ها (خرج) را با درآمد (دخل) هماهنگ می کند و همواره از درگاه ایزد یکتا طلب روزی حلال می نماید که برکت و خیر و پایداری چنین مالی قابل اندازه گیری نیست.(۱)

ص: ۶۶

۱- به کارگزاران محترم و ذی ربط در شهرداریها و سازمان توصیه می شود تا با تسهیل و تسریع در اجرای طرح بیمه، بازنشستگی، تعاونیهای مصرف، صندوقهای قرض الحسنه، برابر ماده ۱۶ آئین نامه اجرایی موجبات آرامش خاطر تاکسیرانان عزیز را فراهم سازند که تحقّق این طرحها تأثیر قابل توجهی در سالم سازی راه درآمد آنان خواهد داشت.

اجاره تاکسی

اشاره

گفته شد که داد و ستدهای مالی باید براساس یکی از عناوین فقهی باشد. کار تاکسیرانی در فقه اسلام از نوع «اجاره» است و رعایت مقررات و ضوابط شرعی اجاره برای تاکسیران و مسافر لازم و واجب می شود(1)، و هر دو طرف باید به شرایط اجاره و احکام ویژه آن پایبند باشند.

بر این اساس دریافت هزینه خدمات حمل و نقل مسافر (کرایه بها)، حقّی شرعی و عرفی است که برای

۱- امام خمینی، تحریر الوسیله، کتاب اجاره، مسأله ۱ و ۹.

تاکسیران قرار داده شده است و مقدار آن به تناسب کم و کیف خدمات و قدرت خرید مردم در شهرهای کشور، مختلف و قابل تغییر است. امّا در بعضی شهرهای بزرگ برای وحدت رویه دستگاه «تاکسیمتر» برای نوعی خاص از تاکسیها در نظر گرفته شده است. در دیگر شهرها و برای دیگر انواع تاکسی از سوی شهرداری یا سازمان تاکسیرانی مبلغ دریافتی برحسب معیارهایی به صورت «نرخ مصوّب» تعیین و اعلام می شود و برابر قانون «عدم رعایتِ نرخهای مصوب و عدم استفاده از تاکسیمتر در صورت نصب و الزام استفاده از آن» از تخلّفات تاکسیرانی محسوب شده و همانطور که قبلاً گذشت هر گونه تخلّف از قانون جرم و گناه است.

تاکسی متر

تاکسیمتر با توجّه به مسافت طی شده و براساس زمان سپری شده نرخ کرایه را تعیین می کند؛ یعنی دو عامل «مسافت» و «زمان» در میزان کرایه بها مؤثرند.

بنابراین لازم است:

ص: ۶۸

۱ – هر کانال تاکسیمتر برای هر یک از مسافران بطور مستقل روشن شود، هر چند که در مسیر ثابت و تکراری حرکت کند. پس تاکسیران نمی تواند در بعضی مسیرهای تکراری، از مسافر همان مبلغی را درخواست کند که از مسافرین روزهای قبل در آن مسیر دریافت کرده است. زیرا ممکن است تاکسیمتر برای مسافرِ روز قبل به علّتهای مختلف؛ مثل توقفِ طولانی تر تاکسی، ترافیک یا سرعت کمتر و در نتیجه در فاصله زمانی بیشتر، مبلغ ۴۵ ریال را نشان داده باشد، ولی برای مسافرِ امروز به علّت وضعیتِ دیگر رقم ۳۵۰ ریال را نشان دهد و به عکس.

۲ – آیین نامه راهنمایی و رانندگی، رانندگان تاکسیها را موظف می کند پس از سوار شدن مسافر و مقارنِ شروع به حرکت، تاکسیمتر را بکار اندازند.(۱) نه آنکه با روشن کردن زود هنگام، مقدار زمان تلف شده در ایستگاه را به حساب مسافر یا مسافرینی بگذارند که

ص: ۶۹

۱- آیین نامه راهنمایی و رانندگی، ماده ۱۵۸، بند ۲.

زودتر از دیگران به انتظار حرکت تاکسی نشسته اند و یا هنوز سوار نشده اند.

۳ - تاکسیرانِ حق شناس همیشه با سرعت مجاز و متعارف حرکت کرده و بی عذر موجّه از سرعت تاکسی نمی کاهد. زیرا با کاهش سرعت، زمان بیشتر سپری می شود و رقم تاکسیمتر بالا می رود. گفتنی است بر اساس آیین نامه راهنمایی و رانندگی «رانندگان حق ندارند در راهها آنقدر با سرعت کم حرکت نمایند که باعث کندی عبور و مرور یا اختلال در آن بشوند؛ مگر آنکه برای احتراز از خطر و تصادف، ضروری باشد.»(۱)

۴ - در مواردی که تاکسیمتر رقمی مثل ۴۷۵ یا ۲۳۵ را نشان می دهد، تاکسیرانِ قانع برای ساده کردن مبلغ دریافتی و به ملاحظه مشکل پول خرد، رقم پایین تر را از مسافر طلب می کند و از دریافت مبلغ اضافی چشم پوشی می کند. این آسان گیری روشی پسندیده و مطلوب اخلاق اسلامی است که مورد تأکید

ص: ۷۰

۱- آیین نامه راهنمایی و رانندگی، ماده ۱۱۵.

بزرگان دین قرار گرفته است؛ مثلاً پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله می فرمایند: آیا می خواهید خبر دهم که روز قیامت آتش بر چه کسی حرام است؟ بر کسی که ملایم، نرم و آسان گیر باشد.»(۱)

«خداوند بنده ای را که به هنگام خرید و فروش و به هنگام دریافت و پرداخت سهل و آسان می گیرد دوست می دارد.»(۲)

حال اگر تاکسیران برای ساده نمودن مبلغ دریافتی، رقم تاکسیمتر را بدون رضایت مسافر افزایش دهد مرتکب عمل حرام شده و مبلغ اضافی، نامشروع و حرام خواهد بود مگر آنکه بداند مسافر از این افزایش مطّلع و به آن راضی است.(۳)

ص: ۷۱

۱- نهج الفصاحه، حدیث ۴۵۹.

۲- همان، حدیث ۸۵.

۳- وظیفه شرعی تاکسیران نسبت به این قبیل پولهای اضافی دریافت شده بیان می شود.

تاکسی بی تاکسی متر

همـانطور که بیـان شـد در بعضـی شـهرها و در بعضـی از انواع تاکسـی ها تاکسـیمتر وجود نـدارد. ولی کرایه بها براساس نرخ مصوّب دریافت می شود.

در مرحله تعیین و تصویب نرخ تاکسـیرانی، کارشناسان هر شهر با درایت و آینده نگری همه عوامل مؤثر را در نظر می گیرند؛ از جمله ارزش ریالی خدمات تاکسـیران، استهلاک و ارزش ریالی خودرو، هزینه تعمیر و تعویض قطعات، اقتصاد کشور، توان مـالی شـهروندان و غیره. سـپس تصـمیم نهـایی را به صـورت بخشـنامه جهت اجرا به اطلاع همه تاکسـیرانان و شـهروندان می رسانند.

تاکسیران نیز برابر مقررات(۱) به هنگام دریافت پروانه بهره برداری و تاکسـیرانی بطور رسمی در متن قرارداد واگذاری، متعهد می شود تا نرخهای مصوّب را رعایت کند(۲) و بر این تعهد پایدار می ماند. زیرا وفای به عهد از

۱- آیین نامه اجرایی تاکسیرانی، ماده ۸، بند ۶.

۲- برای مسیرهای که دارای نرخ مصوّب نیستند به بحث «تعیین اجرت» رجوع کنید.

ارزشهای قرآنی است:

آنان که وقتی عهد بندند به عهد خود وفا دارند... از متقین هستند.(۱) خردمندان میثاق را نمی شکنند.(۲)

ص: ۷۳

۱- سوره بقره / ۱۷۷.

۲- سوره رعد / ۲۰.

سرویس دربستی

هر چنـد که برای تاکسـی در ارایه خدمات به صورت «دربست» نه ممنوعیت قانونی وجود دارد و نه ماده ای از مقررات و آیین نامه ها هست که بطور صـریح آن را تأییـد کند. امّا از نظر اخلاقی و به لحاظ اصل خدمتگزاری، به تاکسـیران توصـیه می شود حتی المقـدور از انجـام این نوعِ سـرویس خودداری کنـد و امیـال شخصـی یـک مسـافر و پرداختی قابـل توجه تر او را بر انبوه مسافرانِ چشم انتظار ترجیـح ندهد و با گذر برق آسا از کنار آنان، آهِ سـرد تأسف و ناراحتی را از سـینه هاشان خارج نسازد و همیشه پیران و ناتوانان و بانوان بچه در آغوش را جلو چشمان خود مجسّم سازد که برای رسیدن تاکسی لحظه شماری

ص: ۷۴

می کنند. شایسته است که تاکسیران افتخار عمومی بودن تاکسی را در همه وقت برای خود حفظ کند؛ مگر در اوقات عادی و کم تردد روز یا در حالتهای اضطراری، همچون رساندن مصدوم و بیمار اضطراری به مرکز درمانی، که در این حالت می تواند به صورت دربست اقدام کند.

ص: ۷۵

سرویس دهی در شب

اشاره

«تاکسی» وسیله نقلیه عمومی است و «تاکسیرانی» هم خدمت به مردم. خدمت به مردم با وسیله نقلیه عمومی مختصّ «روز» نیست و چه بسا به لحاظ کاهش تردد دیگر وسایل نقلیه در سطح شهر به هنگام شب و به جهت اعتماد عموم مردم به تاکسی، «تاکسیرانی در شب» نیز از اهمیت و ضرورت ویژه ای برخوردار است.

حال اگر خدمت شبانه تاکسیران رنگ خدایی به خود بگیرد و در راه رضای خدا باشد بر ارزشمندی آن به مراتب افزوده می شود و «عبادت» تلقّی می گردد. از رسول اکرم صلی الله علیه و آله روایت شده: «آتش جهنّم چشمی را که در راه خدا بیدار مانده نمی سوزاند وبه آن آسیب نمی رساند.»(۱)

ص: ۷۶

۱- نهج الفصاحه، حدیث ۱۳۶۰.

چند نکته ویژه

۱ – «کار شب» به کاری گفته می شود که زمان انجام آن بین ساعت ۲۲ تا ۶ بامداد است.(۱)

۲ – برای آنکه مسافر بتواند تاکسی را از فاصله دور تشخیص دهد باید آن را به «تابلوی چراغدار» مجهّز کرد و چراغ آن همواره روشن باشد.

۳ – برابر ماده ۱۳۲ آیین نامه راهنمایی و رانندگی، چراغهای داخل وسایل نقلیه عمومی مسافربری، شبها موقع حرکت باید روشن باشد.

دو تذکر مهم امنیتی:

۱ – «تاکسیران»، راننده وسیله نقلیه عمومی است و وظیفه اش جابجایی مسافران است، نه پلیس، که اشخاص را تعقیب کند، یا وسایل نقلیه را ردیابی نماید.

۲ – از پذیرفتن مواد خوراکی و نوشیدنی از مسافران بپرهیزد.

۱– قانون کار جمهوری اسلامی ایران، ماده ۵۳.

لوازم و بارِ مسافر

«تاکسی» وسیله نقلیه مسافربری است و برابر مقررات(۱) حق ندارد بارهایی را که از داخل اطاق آن یا گلگیرها به اطراف تجاوز می کند حمل نماید. تخلّف از این قانون جریمه نقدی در پی دارد. البته این قانون نباید بهانه ای شود که تاکسیران، از سوار کردن مسافری که اثاث به همراه دارد سر باز زند.

حمل بار مسافر

۱ - اثاث همراه مسافر را، اگر دارای حجم زیاد است،

۱- آیین نامه راهنمایی و رانندگی، فصل ششم، ماده ۷.

به صندوق عقب منتقل کند تا مزاحم سرنشینان نشود و نیز این انتقال را از سر شوق و در کمال ادب و احترام انجام دهد؛ نه آنکه ابراز نارضایتی کند.

۲ – کف صندوق عقب را همیشه پاکیزه و خشک نگه دارد.

۳ – مایعات، مواد شیمیایی و دیگر مواد بودار یا سرایت کننده را در داخل ظرفهای در بسته قرار دهد و به بسته بودن درِ آن ظرفها اطمینان پیدا کند.

۴ – از پذیرش اشیایی که آلودگی به همراه دارد یا قابل سرایت به دیگر اشیاست خودداری کند. برابر قانون «حمل اشیای کثیف و آلوده و حیوانات با وسیله نقلیه عمومی، که اختصاص به این کار داده نشده باشد، جریمه نقدی به همراه دارد».

۵ – برای حمل جنازه باید از نیروی انتظامی اجازه بگیرد؛ در غیر این صورت مجازات خواهد شد(۱).

۶ – از شرایط صحت اجاره، مباح بودن منفعت مورد نظر از تاکسی و تاکسیران است. پس کرایه دادن تاکسی

ص: ۸۰

۱– آیین نامه و راهنمایی و رانندگی، فصل دهم، ماده ۱۸۲.

برای حمل و نقل و نگهداری افراد مجرم و گناهکار

همچون زندانی فراری، جاسوس، تروریست، دزد، قاتل،... اشیای حرام و قاچاق مثل مواد مخدر، مشروبات الکلی، سلاح گرم و سرد و دیگر اجناسِ ممنوع شده از سوی دولت اسلامی صحیح نیست(۱) و ارتکاب جرم در هنگام تاکسیرانی یا با استفاده از تاکسی از تخلّفات محسوب می شود و مرتکبین تابع تصمیم های هیأتهای انضباطی خواهند بود(۲).

۷ - در صورتی که اثاث همراه مسافر بیش از مقدار متعارف باشد لازم است در ابتدا نسبت به هزینه حمل و نقل آن با مسافر به توافق برسد؛ نه آنکه در مقصد بر سر وزن و کرایه با وی منازعه کند.

۸ - اگر مسافری تاکسی را اجاره کند و معین نماید که چقدر «بار» بر آن بگذارد؛ چنانچه بیشتر از آن مقدار بار بگذارد و موجب نقص و عیب تاکسی شود، مسافر ضامن است و همچنین است اگر مقدار بار را معین نکند و

۱- امام خمینی، تحریر الوسیله، کتاب اجاره، مسأله ۲.

۲- آیین نامه اجرایی تاکسیرانی، ماده ۸، بنده ۵.

بیشتر از معمول در آن بار قرار دهد و سنگینی بیش از حّد بار موجب عیب و نقص تاکسی شود(۱).

۹ - اگر بـار شکسـتنی و آسـیب پـذیر درطول راه و در دست انـداز بشـکند یـا آسـیب ببینـد، تاکسـیران ضامن نیست. ولی اگر تاکسـیران بد رانندگی کند یا تاکسـی را از راهی ببرد که بار بشکند ضامن است(۲). پس به راننده محترم توصـیه می شود در جا سازی اشیای شکستنی و اثاث مسافر دقت کند تا در راه آسیب نبیند.

۱۰ - تاکسـیران، ضامن کالای به سـرقت رفته مسافر نیست. امّا اگر مسافر کالایش را نزد تاکسـیران به امانت بگـذارد و خود به همراه تاکسـیران، نباشد و در اثر کوتاهی تاکسـیران، کالا به سـرقت برود، تاکسـیران ضامن خواهد بود؛ ولی اگر تاکسـیران در نگهداری امانت کوتاهی نکرده باشد ضامن نیست(۳).

۱۱ - از آنجا که مو، پنجه، ناخن و رطوبت سگ و

ص: ۸۲

۱- امام خمینی، رساله توضیح المسایل، مسأله ۲۲۰۲.
۲- امام خمینی، رساله توضیح المسایل، مسأله ۲۲۰۳.
۳- همان، مسأله ۲۳۳۵.

خوک نجس است(۱)، از سوار کردن آنها اجتناب کند و نیز دیگر اشیای نجس را.

اشیای جا مانده از مسافر

اشیای (نقدی یا غیر نقدی) که از مسافر جا می ماند و تاکسیران صاحب آن را نمی شناسد از نظر فقهی «مجهول المالک» محسوب می شود و احکام آن بدین شرح است:

۱ - اگر تاکسیران شی ء جا مانده را به قصد نگهداری و رساندن به صاحبش بردارد «مسؤول» است و آن شی ء در دست او «امانت شرعی» خواهد بود. در صورت کوتاهی کردن یا تجاوز و تصرف در آن شی ء ضامن می باشد(۲).

۲ - تاکسیران جهت سهولت دستیابی مالک اصلی به مال، شی ء جا مانده را به دفتر اشیای گمشده مستقر در سازمان تاکسیرانی یا هر مرکز دیگر که شهرداری تعیین

۱- همان، مسأله ۱۰۵.

۲- امام خمینی؛ تحریر الوسیله، کتاب لقطه، بخش غیر حیوان، مسأله ۴.

کرده منتقل کند(۱).

ولی امر مسلمین، حضرت آیه ا...العظمی خامنه ای در این خصوص می فرمایند: «قرار ضمان بر دفتر - اشیای گمشده - است؛ ولی مسؤولیت با هر دو است»(۲).

۳ - اگر مسؤولین سازمان تاکسیرانی پس از اعلان عمومی و جستجو، از دستیابی به مالک آن شی ء ناامید شدند، واجب است اصل آن شی ء یا پول معادل آن را به نیابت از صاحبش صدقه دهند.(۳) در حال حاضر سازمان تاکسیرانی تهران اشیا و پول جا مانده از مسافران را، پس از ناامیدی از شناسایی صاحبان آنها، به دادگستری تهران، قسمت اموال بلاصاحب تحویل می دهد.

۴ - اگر شی ء جا مانده فاسد شدنی باشد و امکان نگهداری آن نباشد، می توان آن را فروخت و پس از گذشت مدت زمانی و با ناامیدی از دسترسی به مالک

۱- بنابراستفتاء ۵۴۲۶۸۴/۵/۱۳۷۷ ازمحضر ولی امرمسلمین، حضرت آیه الله خامنه ای.

۲- امام خمینی؛ رساله توضیح المسایل، مسأله ۲۵۷۲.

۳- همان، مساله ۲۵۷۹.

شی ء، پول آن را به نیابت از مالکش صدقه داد(۱).

۵ - هرگاه قبل از راننده یکی از مسافران شـی ء جا مانده را بردارد هر دو مسؤول هستند و اگر یکی از آنها به وظیفه عمل کند مسؤولیت شرعی از دیگری ساقط می شود.(۲) هر چند که تاکسیران می تواند از گرفتن آن شی ء خود داری کرده، مسؤولیت و ضمانت را به عهده آن مسافر بگذارد(۳).

۶ - تاکسـیران نمی تواند به صـرف ادعا، شـی ء جا مانده را به مسافر مدعی بدهد؛ مگر آنکه صداقت گفتارش برای وی ثابت شود(۴).

۷ - گـاهی مسافری از روی عمـد یا اشـتباه ساک خود را جا گذاشـته و ساک مسافر دیگر را همراه می برد. ساک جا گذاشـته شده نیز «مجهول المالک» است و احکام آن همان است که گفته شد.

۱- همان، مدرک، مسأله ۲۵۷۹.

۲- بنابر استفتای ۵۴۲۶۸۴/۱۳۷۷۵ از محضر آیه الله العظمی خامنه ای.

۳- بنابر استفتای ۲۳۸۵۳۲۸/۱۳۷۷۴ از محضر آیه الله العظمی فاضل لنکرانی.

۴- امام خمینی، تحریر الوسیله، کتاب لقطه، بخش غیر حیوان، مسأله۳۷ و ۳۸.

۸ - اگر تاکسیران از طریق نشانی یا هر علامت دیگر، صاحب شی ء جا مانده را می شناسد، شخصا آن را به صاحبش تحویل دهد.

ص: ۸۶

تعیین کرایه و دستمزد

در مواردی که مسیر تاکسی نرخ مصّوب یا متعارف و معینی نـدارد، تاکسیران محترم و دور اندیش نرخ حمل و نقل و کرایه بهـا را در ابتـدا تعیین کرده و در ابتـدا به اطلاـع مسـافران می رسانـد و پس از حصول اطمینـان به آگـاهی و موافقت آنان ارایه خدمت می کند زیرا معلوم بودن اجرت و تعیین مقدار آن از شرایط صحّت اجاره است(۱).

نه آنکه بـدون توافق اولیه، مسافر را سوار کنـد و بگوید «یه جوری با هم کنار می آییم» یا بگوید« هر چقدر که دادی» ولی در مقصد به شکل نامطلوب

ص: ۸۷

۱- امام خمینی، تحریر الوسیله، کتاب اجاره، مسأله ۲.

برخورد کند. یکی از تاکسیرانان با تجربه در خصوص اهمیت و نحوه تعیین اجرت گفت: «من در هر مبدأ و ایستگاه به محض آماده شدن برای حرکت و به محض ورود مسافر به تاکسی ضمن خوش آمدگویی، هم مقصد و هم کرایه بها را به گوش سرنشینان می رسانم و در اثر همین عادت هنوز با کسی جرّ و بحث نکرده ام و هیچ مسافری هم ناراضی پیاده نشده است».

پرهیز از اجحاف

بعضی از تاکسیرانان از روی سهل انگاری یا به هر شکل دیگر پولی بیش از کرایه واقعی از مسافران دریافت می کنند که معمولاً با نارضایتی مسافران همراه است.(۱) چنین پولی، مال حرام محسوب می شود و در

۱- هر چند که مسافر با ظاهری آرام و ساکت از تاکسی پیاده شده باشد؛ اما هر سکوتی نشانه رضایت نیست.

اصطلاح فقهی می گویند «مال حلال با مال حرام مخلوط شده است».

از آنجا که صاحب یا صاحبان مقدار پولهای اضافی دریافت شده مشخص نیست، باید خمس(۱) تمام اموال و دارایی چنین تاکسیرانی به مرجع تقلیدش یا نماینده رسمی آن مرجع پرداخت شود تا اموال او خالص و پاک گردد(۲).

۱- این نوع خمس غیر از خمس درآمد سالیانه است و مقدم بر آن می باشد. یعنی پرداخت هر دو نوع خمس واجب است امام خمینی، تحریرالوسیله، کتاب خمس، مسأله ۳۱.

۲- امام خمینی، رساله توضیح المسایل، مسأله ۱۸۱۳.

مسؤولیت اجتماعی تاکسیران

تاکسیران به عنوان عنصر مهم و فعال جامعه شهری علاوه بر خدمتگزاری به افراد جامعه در قبال «شهر» و «محیط زندگی» نیز مسؤولیت دارد که آن محیط همواره به صورت سالم و شایسته برای فعالیتهای اجتماعی باقی بماند. از جمله مسؤولیتهای تاکسیران نسبت به شهر و جامعه عبارت است از:

۱ - پاکیزه و امن نگه داشتن شهر و خیابانها

الف - «ریختن شیشه، بطری، میخ، سیم، حلبی، مایعات لزج و بطور کلی هر چیزی که باعث سد راه و ایجاد خطر و انحراف وسایل از مسیر حرکت باشد، بر

ص: ۹۰

روی راهها ممنوع است»(۱).

بنـابراین رهـا کردن لاستیـک فرسـوده، پـارچه هـای آغشـته به روغن، پس مانـده میوه، قطعـات تعویض شـده و غیره در مسـیر حرکت؛ موجب آلودگی خیابان و ایجاد خطر و تصادف می شود و نیز به عزیزان راننده توصیه می شود به جای آتش زدن این قبیل اشـیای زایـد، آنها را در محلهای تعیین شـده از سوی شـهرداری بریزنـد. تاکسـیران محترم علاوه بر رعایت نکات فوق در کنار زدن ضایعات و رفع موانع از سـطح خیابانها می کوشد. زیرا به گفته پیامبر اکرم صـلی الله علیه و آله: «دور کردن سنگ و خار و استخوان از راه صدقه است.»(۲)

ب - از پیامدهای ناگوار شـهر و شـهر نشـینی، ناسالم بودن و آلودگی هوا به گازهای سـمّی ناشـی از مراکز تولیدی صـنعتی و وسایط نقلیه است که دستگاه تنّفسی را و سپس دیگر دستگاههای حساس بدن انسان را با

۱- آیین نامه راهنمایی و رانندگی، ماده ۱۸۴.

۲- نهج الفصاحه، حدیث ۱۱۱۹.

خطر مواجه می کنـد. این خطر برای اشـخاص بزرگسـال و کودکـان و بیمـاران محسوس تر است. برای حفـظ محیط زیست از آلودگی و کاهش خطرهای تنفّسـی، مغزی و قلبی بر تاکسـیران است تا به سـهم خود در سالم سازی هوای شهر بکوشد. او می تواند:

- سوخت خودرو را از بنزینی به گازی تبدیل کند؛

- بنزین بی سرب مصرف کند؛

- روغن را بر اساس جدول زمانی استاندارد تعویض و کنترل کند؛

- هنگام توقف طولانی در ایستگاه موتور خودرو را خاموش نگه دارد؛

- در پمپ بنزین از سر ریز شدن بنزین از باک جلوگیری کند؛ و...

این چنین تاکسیران به خاطر ضرر نرساندن به مردم، از بهترین آنها خواهد شد؛ که به گفته پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله:

ص: ۹۲

«بهترین مردم کسی است که همه مردم از وجودش بهره مند شوند»(۱).

ص: ۹۳

۱- نهج الفصاحه، حدیث ۱۵۰۲.

۲ - دوری کردن از شایعه تاکسیران وظیفه خود را «جابجایی مسافر» می داند؛ نه «پخش اخبار کذب و گزارشگری و خبرسازی و خبر پراکنی.» او بر خود لازم می داند برای حفظ آرامش روانی سرنشینان از بازگو کردن شنیده های هر چند راست، با هر انگیزه ای خودداری کرده و از نقل اخبار ثابت نشده که غالبا موجب اضطراب، نگرانی، سلب آرامش روحی و احیانا فتنه انگیزی در بین مردم می شود دوری کند و به دیگران نیز اجازه ندهد در تاکسی شایعه سازی و شایعه پراکنی کنند.

این توصیه اخلاقی و ارزشی است و از جمله شئون اجتماعی - اسلامی می باشد که از سوی قرآن و بزرگان دین ارائه شده است. قرآن کریم شایعه افکنان را در ردیف منافقین قرار داده و ضمن تهدید به قتل، آنان را ملعون خوانده است:

ص: ۹۴

«اگر منافقان و کسانی که در دلهایشان مرضی هست و شایعه افکنان در مدینه از کارشان باز نایستند

تو را سخت بر آنان مسلّط می کنیم. از رحمت خدا دور گردیده و هر کجا یافت شوند گرفته و سخت کشته خواهند شد»(۱).

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و امام علی علیه السلام شایعه پراکنی را نشانه دروغگویی و نادانی دانسته و آن را مذمّت کرده اند:

«برای دروغگو بودن فرد همین بس، که هر چه را بشنود نقل کند.»(۲)

«همه آنچه را می دانی بازگو مکن؛ که برای نادانی تو همین بس است»(۳).

از آنجا که بسیاری از شایعات از دروغ و غیبت و تهمت مایه می گیرد، جرم و گناه«گوش دادن به شایعات» در ردیف نقل آن است؛ خصوصا اگر به نحوی

۱- سوره احزاب ۳۳ / ۶۰ و ۶۱، ترجمه محمّد مهدی فولادوند.

۲- نهج الفصاحه، حدیث ۲۱۳۶.

۳- غرر الحکم و درر الکلم، فصل ۸۵، حدیث ۳۸.

مورد تأیید و پشتیبانی قرار گیرد. خداوند در قرآن کریم گوش دادن به شایعات را از خصلتهای ناپسند کفار و یهودیان دانسته(۱) و به مؤمنین سفارش کرده است که از حرفهای لغو و شایعات اعراض کنند.(۲) و در جای دیگر، اهل ایمان را به تحقیق و وارسی فرا خوانده است تا به هر حرفی ترتیب اثر ندهند(۳).

۳ - نگهداری صحیح اسکناس پول رایج کشور، به خصوص اسکناس، به عنوان سرمایه ملّی و امانت عمومی نیازمند مراقبت جدی آحاد مردم است و تاکسیران محترم اسکناسها را بطور سالم و تا نشده حفظ می کند تا ضمن نگهداری صحیح اسکناس، دریافت و پرداخت کرایه ها آسان تر شده و پولها در دسترسش قرار گیرد.

۴ - اجتناب از ریختن بنزین یا روغن در شیشه های

ص: ۹۶

۱- سوره مائده ۵/ ۴۳.

۲- سوره قصص ۲۸/ ۵۵.

۳- سوره حجرات ۴۹/ ۶.

نوشابه و ظروف مورد استفاده در خوردن و آشامیدن.

۵ – با جهانگردان خارجی، بویژه مسلمانانی که برای زیارت اماکن مقدس به ایران می آیند، طوری رفتار کند که بیانگر عظمت اخلاقی ایرانیان و بلند طبعی و کرامت مسلمانان باشد. ضمنِ مهمان نوازی و برخورد متعادل و منصفانه، مراقب باشد تا خوراک برای تبلیغات مسموم دشمنان اسلام و ایران فراهم نکند.

تاکسیرانان عزیز توجّه داشته باشند که عوامل سرویسهای اطلاعاتی و جاسوسی خارجی در پوشش توریست وارد کشور می شوند. پس نباید سفره دل را نزد بیگانگان باز کرده و ناگفته ها را برای آنان بیان کند و نیز از حمل و نقل آنان به مراکز حساس اجتناب کرده و هر نوع حرکت مشکوک آنان را به مسؤولان امنیتی کشور (نیروی انتظامی یا اداره اطلاعات) گزارش دهند.

۶ – از توقف در محل عبور عابرین، جلوی پارکینگ: اختصاصی، پیاده روها، ایستگاههای ویژه اتوبوس و محل های تخلیه بار بپرهیزد. زیرا این عمل «سد معبر» محسوب شده و از مصادیق غصب مال و حق دیگر

ص: ۹۷

اشخاص به شمار می رود و در اسلام نهی شده است(۱).

۷ - به شخصیت و حقوق شهروندان و عابرین احترام بگذارد و از هر عملی که موجب اذیت، آزار، ترس، هتک حرمت و محرومیت از حق اجتماعی آنان می شود خودداری کند؛ به عنوان مثال: بوق زدن بی جا، پاشیدن آب به عابران کنار خیابان، حرکت با سرعت زیاد و غیره، از مصادیق بی حرمتی و رعایت نکردن حقوق شهروندان است.

ص: ۹۸

۱- ر . ک به: کنز العمال، ج ۵، ص ۶۸۸ و تهذیب، ج ۷، ص ۱۲۹ و وسایل الشیعه، ج ۱۲، ص ۲۸۱ و وفاء الوفاء، ج ۲، ص ۱۴۹.

تاکسیران و خانواده

اشاره

بعضـی از مردان پس از چند ساعت کار و برخورد با مشـکلات صنفی، دچار خستگی شده و با چهره ای گرفته و عبوس راهی خانه می شوند. اولین هدیه آنها به خانواده، بهانه گیری، ابراز ناراحتی یا بی اعتنایی به همسـر و فرزندان است، نسـبت به گفتار و درخواسـتهای آنان اظهار بی حوصـلگی کرده و ممکن است با خشونت و بـدخلقی رفتار نماینـد. مگر نه اینست که همه این تلاشها و تحمّل زحمت برای تأمین معاش و رفاه و آسایش فرزندان صورت گرفته است؟

مگر امام صادق علیه السلام نگفته «کسی که در راه زندگی و

ص: ۹۹

معاش خانواده تلاش می کند همانند مجاهدی است که در راه خدا می جنگد.»(۱)

مگر این گفته از امام رضا علیه السلام نیست «کسی که برای تأمین هزینه خانواده به دنبال روزی حلال حرکت می کند دارای پاداشی بیش از پاداش رزمنده در راه خداست»(۲)

مگر پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله نفرموده اند: «بهترین شما کسانی هستند که برای اهل و خانواده خود بهترند»(۳)

پس چرا با سخت گیری، بد خُلقی، توقّع زیاد و با منت گذاری برخورد می کنند؟!

علاوه بر این، باید دانست که رفع نیاز مادی و برآورده کردن حاجتهای ظاهری زندگی همچون تهیه خوراک و

پوشاک و مسکن، همه وظیفه نیست. بلکه وظیفه ای بس مهمتر و مقدم بر دیگر وظایف وجود دارد و آن توجّه و پاسخگویی به نیازهای روانی و معنوی

۱- وسایل الشیعه، چاپ آل البیت، ج ۱۷ ص ۶۷، باب ۳۳، روایت ۲۲۰۰۱.

۲- همان مدرک، روایت ۲۲۰۰۲.

۳- نهج الفصاحه، حدیث ۱۴۷۷.

خانواده و اکرام و اعطای شخصیت به اعضای خانواده و تربیت و پرورش روحی آنان و درک احساسات آنها است.

تاکسیران عزیز بداند که به هنگام ورودش به منزل چشمان اعضای خانواده، بویژه فرزندان، به چهره او دوخته می شود نه به دستهای او و همین نکته باید او را ملزم کند تا با ابراز احساسات لطیف و ارائه محبّت و عطوفت به خانواده، زمینه تربیت انسانی و بالندگی اخلاقی و رفاه حقیقی آنان را فراهم سازد.

تذکر:

۱ - قبل از عزیمت به سرویس خارج از شهر، خانواده را با خبر سازد و نیز اعضای خانواده را در جریان زمان و مکان سرویس شبانه یا روزانه قرار دهد.

۲ - برنامه تاکسیرانی را طوری تنظیم کند تا حداقل در یک نوبت، غذا را در جمع خانواده تناول کند؛ تا هم به اجر معنوی خدمتگزاری به مردم برسد و هم از نعمت همنشینی با جمع خانواده برخوردار شود.

ص: ۱۰۱

مسؤولیت شخصی تاکسیران

اشاره

تاکسیران نمی تواند جسم و روح خود را فراموش کند و از خود غافل باشد. زیرا «خدمت» از بدنی سالم و پاکیزه و از روحی سرشار از امید و ایمان و معنویت بر می آید و استمرار خدمتگزاری و تداوم «کار و تلاش» به نشاط ویژه نیازمند است. بنابراین او می تواند راه کار پیشنهادی زیر را برای خودسازی جسمی و روحی در پیش گیرد:

الف - پاکیزگی

پاکیزگی، طراوت آور و نشاط آفرین است. نظافت، احترام به هم نوعان است.

ص: ۱۰۲

تمیزی، عامل جذب دوستیهاست. نظافت، نشانه والایی شخصیت و ادب انسانی است. تمیزی، فقر زدایی است. پاکیزگی، از اخلاق انبیا است. تمیزی از نشانه های ایمان است. در ارزشمندی «نظافت» همین بس که حضرت محمّد صلی الله علیه و آله در روایتی می فرمایند: «هر چه در توان دارید برای پاکیزگی بکوشید. زیرا خداوند، اسلام را براساس پاکیزگی استوار کرده است و فقط افراد پاکیزه می توانند وارد بهشت شوند»(۱).

«خداوند با ژولیدگی و کثافت دشمن است»(۲).

بر این اساس تاکسیران محترم برای هماهنگ شدن با ارزش اسلامی به هنگام دریافت پروانه بهره برداری

۱- محمّد محمدی ری شهری، میزان الحکمه، قم: دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۶۳، ج ۱۰ حدیث ۲۰۰۲۷.

۲- نهج الفصاحه، حدیث ۷۴۱.

متعهد می شود که هنگام ارائه سرویس از لباس نظیف استفاده کند(۱).

برای اجرای بهتر و دقیق تر این توصیه اخلاقی (نظافت) نکاتی چند پیشنهاد می شود:

۱ - «پاکیزگی» غیر «از پاکی طهارت» است و به عنوان تکلیف شرعی از سوی مسلمانان اعمال می شود و باید پاکی بدن و لباسها را بر پاکیزگی آن مقدم داشت ولی آنچه مطلوب اسلام است هر دوی اینهاست، یعنی طهارت و نظافت.

۲ - بدن بطور طبیعی در حین کار عرق می کند و در روزهای گرم و داخل تاکسی، غالبا با بوی ناخوشایندی همراه است. پس لازم است علاوه بر زدودن موهای زاید بدن، روزانه دوش گرفته و بطور مرتب در دفعات مختلف پاها و جوراب را بشوید که این عمل در رفع خستگی و تسکین روان نیز اثر زیادی دارد.

۳ - موی سر را تا مدت زیاد، بدون آرایش رها نکند و

۱- آیین نامه اجرایی تاکسیرانی، ماده ۱۲، بند ۳.

هنگام آرایش توجّه داشته باشد که آرایشگر موهای او را طبق مدل طبیعی و متعارف کوتاه کند نه بر طبق مدل و مد تقلیدی که امروز به عنوان شعار سیاسی - فرهنگی از سوی گروههای خارجی مبتذل و منحرف جنسی، جامعه اسلامی را آلوده کرده است.

۴ - پیوسته با موهای شسته، مرتب و شانه شده پشت فرمان بنشیند.

۵ - موهای صورت (ریش) را به دلخواه کوتاه و آرایش کند. امّا توجّه داشته باشد تراشیدن ریش با تیغ یا ماشین برقی که مثل تیغ می تراشد، بنابر احتیاط واجب، حرام است؛ حتی اگر بخشی از ریش را بتراشد و قسمت چانه را نتراشد که در اصطلاح عرف، پرفسوری گفته می شود. او می تواند موهای گردن و روی گونه ها را با تیغ بتراشد و بین موی سر و ریش خط فاصل بیندازد. گذاشتن سبیل کوتاه، به نحوی که نوکهای شارب و آبخور دقیقا زده شده باشد مانعی ندارد ولی اگر سبیل روی لب بالا بیفتد کراهت دارد(۱).

۱- امام خمینی، استفتاتات، بخش مکاسب محرمه، فصل آرایشگری و ریش تراشی.

۶ - خروج بوی نامطبوع از فضای دهان باعث رنجش مسافران در محیط محدود و بسته داخل تاکسی خواهد شد. پس برای پیشگیری بهتر است:

- قبل از نشستن پشت فرمان، به خصوص در نوبت صبح، علاوه بر خلال کردن، به دندانها مسواک بزنند و فضای دهان را با آب نمک شستشو دهد که خلال کردن و مسواک زدن از اخلاق انبیاست و از پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله روایت شده که فرموده اند: حضرت جبرئیل پیوسته مرا به مسواک کردن توصیه می کردند؛ تا حدی که گمان کردم مسواک کردن از جمله واجبات دینی است(۱).

از امام علی علیه السلام نیز روایت شده: «مسواک کردن، دهان را پاکیزه می کند و رضایت خداوند را به همراه دارد»(۲).

- قبل از ارائه سرویس از خوردن مواد بودار مثل سیر بپرهیزد.

۱- وسایل الشیعه، چاپ آل البیت، ج ۲، ح ۱۳۰۲ و ۱۳۱۵.

۲- همان مدرک، حدیث ۱۳۰۹.

- بهتر است سیگار نکشد(۱).

۷ - مراقب تمیزی لباسها باشد و حداقل بطور روزانه آن را عوض کند؛ تا به گفته امام علی علیه السلام غم و اندوه از بین برود(۲).

تمیزی لباسها مستلزم نو بودن آن نیست و نمی توان به بهانه پاکیزگی از لباسها به صورت «یکبار مصرف» استفاده کرد، زیرا چنین روشی از مصادیق «اسراف» بوده و از نظر شرعی عملی حرام محسوب می شود(۳).

همچنین باید توجّه داشت که پاکیزگی البسه و شیک پوشی غیر از پوشیدن لباس غیر متعارف و تقلیدی است که باید به شدت از آن نوع پوشاک دوری کرد. زیرا امام علی علیه السلامی گویند:

«لباسی بپوش که تو را انگشت نما نکند و به تو آزاری نرساند»(۴).

۱- امام خمینی، استفتائات، بخش مکاسب محرمه، سؤال ۱۰۴.

۲- محمّد محمدی ری شهری، پیشین، حدیث ۲۰۰۳۱.

۳- امام خمینی، استفتائات، بخش مکاسب محرمه، سؤال ۲۳.

۴- غرر الحکم و درر الکلم، فصل دوم، حدیث ۹۳.

بنا بر احتیاط واجب باید از پوشیدن لباس شهرت که پارچه، رنگ یا دوخت آن برای کسی که می خواهد آن را بپوشد معمول نیست خودداری کند(۱).

۸ - عطری که بوی ملایم دارد استعمال کند تا از بهترین بندگان خدا شود،همانطور که رسول اکرم صلی الله علیه و آله می فرمایند: «بهترین بندگان خدا کسانی هستند که به وعده وفا می کنند و عطر به کار می برند»(۲).

ب – مطالعه و آموزش

امام علی علیه السلام:

«ای مردم! بدانید که دین هر شخص با طلب علم و عمل به آن کامل می شود و آگاه باشید که کسب دانش بر شما از کسب مال واجب تر است، زیرا خداوند عادل مال را برای شما تضمین و تقسیم کرده است و

۱- امام خمینی، رساله توضیح المسایل، مسأله ۸۴۵.

۲- نهج الفصاحه، حدیث ۸۵۰.

قطعا به شما می رساند. امّا دانش و آگاهی نزد اهل علم نگهداشته شده و به شما دستور داده شده تا آن را از اهل علم بخواهید. پس دانش و آگاهی طلب کنید»(۱).

«دل افراد نادان را طمع از جا بر می کند و به دام نیرنگ می افتد»(۲).

کسب دانش محدود به سن و جنس و صنف خاص نیست، تاکسیران می تواند برای بالا بردن سطح آگاهی و دانش خویش از طرق مختلف عمل کند:

- اختصاص نیم ساعت از شبانه روز به مطالعه کتاب؛

- شرکت فعال در جلسات آموزشی فنی و حرفه ای متناسب با صنف خود؛(۳)

- و نیز می تواند به صورت شبانه یا متفرقه در مقاطع مختلف تحصیلی به تحصیل بپردازد؛

۱- اصول کافی، کتاب فضل علم، حدیث ۴.

۲- همان، کتاب عقل و جهل، حدیث ۱۶.

۳- قانون کار جمهوری اسلامی ایران، ماده ۱۰۷.

رمز تحقق این مطلوب تنها اراده و پشتکار است و از لحاظ قانونی و صنفی هیچ محدودیت و مانعی وجود

ص: ۱۱۰

ندارد.(۱)

ج – اجرای تکالیف عبادی

اشاره

۱ – اقامه نماز در وقت مخصوص آن که از سوی پیشوایان دین بسیار بر آن تأکید شده است؛ مثلاً پیامبر گرامی اسلام صلی الله علیه و آله می فرمایند:

«هر کس ادای نماز را از اول وقت به تأخیر بیندازد مورد شفاعت من قرار نمی گیرد»(۲).

«تا وقتی که مؤمن مراقب وقت نماز است شیطان از او بیمناک است و هرگاه در وقت مخصوص به ادای نماز نپردازد شیطان بر او جرأت پیدا می کند و او را به گناهان بزرگ وا می دارد»(۳).

۱- قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، اصل ۳۰.

۲- وسایل الشیعه، کتاب صلاه، باب ۱، حدیث ۱۳.

۳- همان، حدیث ۱۴.

دو تذکر:

۱ - ادای نماز، وظیفه ای با اهمیت است و بر دیگر تکالیف؛ از جمله کسب درآمد و خدمتگزاری به مراتب اولویت و ارجحیت دارد. تاکسیران متعهد و هوشیار می تواند نماز را در اول وقت و با مستحبات و تعقیبات کمتر اقامه کند و سپس به کار دیگر بپردازد.

۲ - به لحاظ تقدس و اهمیت ویژه مساجد، ادای نماز در مسجد ترجیح دارد و چه بهتر که با جماعت برگزار شود. امّا اگر در مسیر حرکت تاکسی، مسجدی وجود نداشت می توان در کنار خیابان یا داخل ایستگاه به نماز ایستاد.

۲ - پرداخت خمس و تعیین سال خمسی

اسلام، کم کردن فاصله طبقاتی و بر قراری عدالت اجتماعی را از برنامه های اصلی خود می شمارد و مسلمین را در برابر محرومین و آسیب دیدگان از حوادث و خانواده های بی سرپرست مسؤول می داند. به همین خاطر بر همه مسلمانان واجب شده تا ۵۱ درآمد خود را، طبق ضوابط، به مرجع تقلید، ترجیحا به ولی امر

ص: ۱۱۲

مسلمین، بپردازند.

برای پرداخت خمس که وظیفه قرآنی هر مسلمان بالغ است(۱) و موجب پاکی و پاکیزگی مالی و روحی انسان می شود(۲) باید به روش زیر عمل کرد:

هر تاکسیران اولین روز اشتغال به تاکسیرانی را آغاز «سال خمسی» خود قرار می دهد(۳) و پس از گذشت یک سال قمری یا شمسی(۴)، یعنی در سالروز اشتغال به تاکسیرانی، زمان محاسبه و پرداخت خمس فرا می رسد.

محاسبه درآمدها و هزینه ها

بطور قطع در طول سال خمسی همراه «درآمد»، خرج کردهایی نیز وجود داشته و اجناس و کالاهایی خریداری شده و بخشی از آن کالا به مصرف رسیده و

۱- سوره انفال / ۴۱.

۲- سوره توبه / ۱۰۳.

۳- امام خمینی، تحریر الوسیله، کتاب خمس، مسأله ۱۰.

۴- امام خمینی، رساله توضیح المسایل، مسأله ۱۷۶۶ و استفتائات، بخش خمس، مسأله ۱۳۹.

چه بسا بخشی از درآمد به صورت پس انداز نقدی یا غیر نقدی درآمده است. امّا همه این اشیا و پولها مشمول قانون خمس نخواهند بود بلکه باید بین آنها تفکیک قایل شد(۱).

تاکسی که با پول خمس داده شده خریداری شود یا با پولی تهیه شده باشد که اصلاً خمس به آن تعلّق نمی گرفته است مشمول قانون خمس نخواهد بود؛ ولی اگر از راه درآمد کسب و کار خریداری شده باشد مشمول قانون خمس خواهد شد(۲).

۳ - محل پرداخت خمس

تاکسیران پس از محاسبه همه داراییها به قیمت روز، (نه به قیمت گذشته و زمان خرید) نزد مرجع تقلید خود یا نماینده رسمی او، که مجّوز دریافت وجوه شرعی را دارد(۳) می رود و ۵۱ آن داراییها را به صورت وجه نقد یا

۱- برای آگاهی بیشتر به رساله توضیح المسایل رجوع کنید.

۲- همان، مسأله ۱۵ و ۳۶ و ۱۲۵ و ۱۶۰.

۳- همان، مسأله ۱۳۸ و ۱۴۶.

معادل غیر نقدی آن(۱) به وی می پردازد.

ص: ۱۱۵

۱- همان، مسأله ۱۷۵.

تاکسیران و تعمیر کار

پرداخت به موقع مزد تعمیرکـار، صافکـاری، تعویض روغن و هر شـخص دیگر که به سـفارش تاکسـیران کـاری در خصوص تاکسـی انجـام داده است، مشـمول سفارشـهای پیامبراکرم صـلی الله علیه و آلهاست که می فرماینـد: «مزد اجیر را پیش از آنکه عرقش خشـک شود بپرداز.»(۱) از سوی دیگر به تعویق انـداختن بـدهی از سوی آن حضـرت صـلی الله علیه و آله مذّمت شده است: «از بدهکاری بپرهیزید که غم شب و ذلّت روز است.»(۲)

ص: ۱۱۶

۱- نهج الفصاحه، حدیث ۳۴۷.

۲- همان، حدیث ۹۹۰.

همچنین بر تاکسیران خوش حساب است که هنگام خرید قطعات و سوخت گیری با دقّت و بزرگواری و انصاف معامله کند که «نیکو معامله کردن با مردم یک سوم عقل است»(۱).

ص: ۱۱۷

۱- اصول کافی، کتاب العشره، باب التحبّب الی الناس، حدیث ۲.

تاکسیران و همکاران

روزی وارد ایستگاه شدم و در کنار تنها مسافر تاکسی نشستم. چند لحظه ای نگذشته بود که تاکسیران از آیینه رو به ما کرد و گفت: «تاکسی جلو دو مسافر کم داره، لطف کنید شما دو نفر با اون بروید تا هم او معطّل نشه و هم شما زودتر، به مقصدتون برسین».

این کار از ایثار و محبّت تاکسیران نسبت به دیگر همکاران حکایت می کند. همچنانکه رعایت نوبت و حق تقدم، مسافر دیگر را نقاپیدن، احترام متقابل، گذشت و چشم پوشی، پرهیز از کینه توزی و انتقام جویی و داشتن عفّت کلام از دیگر وظایف اخلاقی اوست. کمال، ادب، بزرگواری، عطوفت و مردانگی زمانی نشان داده می شود

ص: ۱۱۸

که یکی از همکاران در اثر تمام کردن بنزین یا پنچری یا... در راه مانده باشد و شما با احترام نیاز او را رفع کنی.

یکی از یاران امام صادق علیه السلام به اسم عبدالرحمن بن کثیر می گوید با امام صادق علیه السلام در حال راه رفتن بودیم که بند کفش حضرت پاره شد من از آستین خود نخی در آوردم و کفش حضرت را تعمیر کردم و پس از تعمیر، امام با دست خود به کتفم زد و فرمود: ای عبدالرحمن! هر کس مؤمنی را به اندازه دادن یک بند کفش کمک کند تا او به راهش ادامه دهد خداوند نیز در روز قیامت او را به هنگام خروج از قبر سوار بر شتر تندرو می کند تا اینکه درهای بهشت باز شود(۱).

۱- وسایل الشیعه، کتاب صلاه، باب ۳۵، حدیث ۱.

تاکسی دار و راننده کمکی

اشاره

بعضـی از مالکین تاکسی از راننده کمکی برای تاکسیرانی استفاده می کنند. این عمل از جهت اقتصادی، اخلاق و اجر اخروی قابل توجّه و در خور تحسـین است؛ مشـروط به اینکه طبق موازین شـرعی و تعهّد اخلاقی شکل بگیرد و سرانجامی نیک داشته باشد.

نوع قرار داد تاکسیدار و راننده کمکی

قراردادی که بین تاکسـیدار و راننده کمکی منعقد می شود، باید از نوع «اجاره» یا «جُعاله» باشد؛ که ضوابط فقهی آن به شـرح زیر است:

ص: ۱۲۰

قرارداد از نوع اجاره:

ضمن این قرارداد «تاکسیدار»، تاکسی را به قصد اجاره در اختیار راننده کمکی قرار می دهد و «راننده کمکی» نیز به همین قصد تاکسی را تحویل می گیرد تا در زمان معین، در سطح شهر و بر طبق مقررات تاکسیرانی به جابجایی مسافران بپردازد و در مقابل درصدی از درآمد را به عنوان اجرت یا اجاره بها به «تاکسیدار» پرداخت کند.

در این شکل «تاکسیدار» موجر است و «راننده کمکی» مستأجر و هر یک از این دو می توانند شرط یا شروطی را در موضوع ساعات کار، زمان و مکان تحویل تاکسی، نحوه پرداخت مال الاجاره، هزینه سوخت، جرایم، خسارت، تعطیلات و غیره در قرارداد بگنجانند و از نظر شرعی هم باید به تعهّدات خود پای بند باشند. در صورت تخلّف هر کدام از قرارداد، دیگری حق برهم زدن قرارداد (فسخ) را خواهد داشت(۱).

ص: ۱۲۱

۱- امام خمینی، تحریر الوسیله، کتاب اجاره، مسأله ۱ و ۲ و ۹.

قرارداد از نوع جعاله

تاکسیدار، با در نظر گرفتن شروطی به «راننده کمکی» می گوید: «اگر با تاکسی من کار کنی، درصد معینی از کارکردت را به تو می دهم».

چند تذکر:

۱ - در جعاله باید «عوض» یا درصد، معین و معلوم باشد؛ و گر نه جعاله باطل خواهد بود(۱).

۲ - «عامل» زمانی مستحق «عوض» می شود که کار کند(۲).

۳ - هر دو طرف قبل از شروع به کار می توانند جعاله را فسخ کنند(۳).

۴ - اگر «عامل» شروع به کار کرده باشد می تواند دست از کار بکشد و مستحق چیزی نخواهد بود؛ ولی اگر «جاعل» جُعاله را فسخ کند، باید به «عامل»، اجرت المثل بدهد(۴).

۱- همان، کتاب جعاله، مسأله ۵.

۲- همان، مسأله ۱۲.

۳- همان، مسأله ۱۵.

۴- همان.

نکته ای در خصوص «رهن یا گرو»

هر چند که در معامله بین تاکسیدار و راننده کمکی حسن نیت، صداقت، وفای به عهد، امانتداری و تعهّد حاکم است، امّا بعضی از تاکسیداران جهت اتقان و اطمینان بیشتر، پولی را به صورت چک بی تاریخ از راننده کمکی به عنوان «رهن» (گرو) می گیرند و این چک تا پایان قرار داد نزد او می ماند.

هیچیک از تاکسیدار یا راننده کمکی حق ندارند بی اجازه دیگری آن گرو را به شخص ثالث واگذار کنند، یا به صورت بخشش یا قرض الحسنه به دیگری بدهند، یا با آن پول خرید و فروش کنند(۱).

تاکسی دار می تواند در صورت بروز خسارت و نقص ناشی از افراط و تفریط راننده کمکی و در صورت خودداری راننده کمکی از پرداختِ وجه خسارت با کسب اجازه از حاکم شرع (مرجع تقلید) در رهن تصرّف کند(۲).

۱- امام خمینی، رساله توضیح المسایل، مسأله ۲۳۰۰ - ۲۳۰۶.

۲- اگر به حاکم شرع دسترسی نداشته باشد می تواند تصرّف کند همان، مسأله ۲۳۰۸.

شرکت

هرگاه یک دستگاه تاکسی متعلّق به دو نفر یا بیشتر باشد «شرکت» صورت می گردد(۱) و طرفین به نسبتِ سهم خود در سود و زیان کار شریک خواهند بود.(۲) هر یک از دو شریک که بر روی تاکسی کار می کند «امین» محسوب می شود، و ضامن خسارت وارده بر تاکسی نیست؛ مگر آنکه افراط و تفریط کرده باشد(۳).

طرفین یا اطراف شرکت باید به مفاد عقد شرکت و ضوابط شرعی آن پای بند باشند؛ که در جای خود بیان شده است.

تبصره : در سازمان تاکسیرانی تهران، پروانه تاکسیرانی برای فردی صادر می شود که مالکیتِ کامل (شش دانگ) خودرو را داشته باشد. از این رو داشتن شریک با آیین نامه اجرایی تاکسیرانی تهران مغایرت دارد.

ص: ۱۲۴

۱- امام خمینی، تحریر الوسیله، کتاب شرکت.

۲- همان مدرک، مسأله ۱۰.

۳- همان مدرک، مسأله ۱۱.

تاکسیران و تاکسی

الف) نظافت تاکسی در برخی احادیث(۱) داشتن مرکب راهوار از نشانه های خوشبختی دانسته شده است. مرکبی، راهوار باقی می ماند که همواره مورد رسیدگی و وارسی فنی قرار گرفته، پیوسته تمیز و نظیف باشد. پس شایسته است:

۱ – موتور، بدنه و داخل اتاق و کفی های تاکسی همواره تمیز نگه داشته شوند.

۲ – از شستن خودرو در معابر و سطح شهر و

۱- نهج الفصاحه، حدیث ۱۲۴۲، ۱۲۵۷ و ۱۲۸۹.

محلهایی که تابلوی ممنوعیت شستشو دارد اجتناب شود. زیرا شستن خودرو در هر نقطه شهر و در کنار هر نهری موجب تقلید دیگر رانندگان شد و در نهایت زیبایی را از آن نقطه گرفته و موجب آلودگی آب نهر و سطح جاده می شود. حال اگر صاحب نهر راضی نباشد بر میزان گناه افزوده می شود.

۳ – روکش صندلیها تعویض و در صورت آلودگی شسته شوند.

۴ – هنگام شستشو دقت شود که از آب آشامیدنی برای شستن استفاده نشود و نیز به مقدار لازم از آب استفاده شود؛ تا اسراف نشود.

حضرت امام خمینی(ره) در نظر فقهی خویش در این مورد می فرماید:

«زیاده روی [در مصرف آب و برق] به نحو غیر متعارف حرام است و چنانچه موجب اتلاف و ضرر باشد موجب ضمان

است»(۱).

ص: ۱۲۶

۱- امام خمینی، استفتائات، بخش گناهان کبیره و امور اخلاقی، سؤال ۲۳.

ب) هوای داخل تاکسی به وسیله بو گیر، معطّر و مطبوع نگه داشته شود.

پ) برای حفظ زیبایی از چسباندن بر چسب های تصویری و نوشتاری به قسمتهای مختلف داخل و خارج تاکسی خودداری شود؛ به ویژه تصاویر مستهجن و نوشته های مبتذل.

ت) بعضی از کلمات از آنچنان قداست و احترامی برخوردارند که بی وضو نمی توان بر روی آن کلمات دست کشید. حضرت امام خمینی(ره) در این خصوص می فرماید:

«بر کسی که وضو ندارد، حرام است اسم خداوند متعال را، به هر زبانی که نوشته شده باشد، مَس نماید.(دست بکشد) مَس (دست کشیدن) اسم مبارک پیغمبر صلی الله علیه و آله و امام علیه السلامو حضرت زهرا علیهاالسلام، اگر هتک و بی احترامی باشد حرام است و بنابر احتیاط واجب چنانچه بی احترامی هم نباشد، مَس

ص: ۱۲۷

ننماید»(۱).

«مَس نمودن خط قرآنی یعنی رساندن جایی از بدن به خط قرآن برای کسی که وضو ندارد حرام است. ولی اگر قرآن را به زبان فارسی یا به زبان دیگر ترجمه کنند مس آن اشکال ندارد»(۲).

پس تاکسیران محترم از نوشتن اسم خدا به هر زبانی و اسم پیامبر صلی الله علیه و آله و ائمه اطهار علیهماالسلام و حضرت زهرا علیهاالسلام و آیات عربی قرآن بر روی بدنه تاکسی؛ به خصوص در قسمت دستگیره و جاهایی که بی احترامی محسوب می شود خودداری کند.

ث) ممکن است دستگیره یا صندلی در اثر آلودگی خون یا بول یا سایر نجاسات نجس شود. تاکسیران متعبّد تلاش می کند در صورت امکان آن قسمت نجس شده را پاک کند، هر چند که اعلان نجس بودن آن قسمت به مسافرین لازم نیست(۳).

۱- امام خمینی، رساله توضیح المسایل، مسأله ۳۱۹.

۲- همان مدرک، مسأله ۳۱۷.

۳- امام خمینی، رساله توضیح المسایل، مسأله ۱۴۳.

ج) برابر مقررات، لازم است که تاکسی، «شماره گذاری» شده و دارای تجهیزات مندرج در قانون باشد و برگ معاینه را به عنوان مدرکِ فقدانِ نقصِ فنّی دریافت کند.

سخنی با مسافران

سزاوار است در پایان این اثر، چنـد جمله ای نیز با مسافران گرامی در میان بگذاریم و آنان را نسـبت به وظایف متقابل در برابر تاکسیران و تاکسی یادآور شویم:

۱ - مسافر مسلمان با در نظر داشتن شرافت تاکسیرانی و جایگاه مهم اجتماعی آن، تاکسیران را به دیده احترام می نگرد و او را برادر دینی و امین خود می پندارد.

۲ - به محض ورود به تاکسی در «سلام» گفتن پیشی می گیرد و با عرض «خسته نباشید» به تاکسیران توان و نشاط تازه ای می بخشد.

ص: ۱۳۰

۳ - خود را به جای تاکسیران تصوّر کرده و از سطح توقّعات خود می کاهد و از کم و کاستی احتمالی یا بر خورد نامناسبت و ناشایست بعضی تاکسیرانان با اغماض می گذرد.

۴ - هنگام سوار شدن، حق تقدم دیگر مسافران را رعایت کرده و ای بسا از حق خود به نفع دیگران می گذرد، خصوصا نسبت به افراد بزرگتر و بانوان.

۵ - هنگام بستن یا باز کردن در تاکسی، طوری عمل می کند تا آسیبی به در وارد نشود.

۶ - برای ایجاد نظم و انضباط اجتماعی به عوض تجمع در سر چهار راه در ایستگاههای تعیین شده سوار تاکسی می شود.

۷ - قبل از ورود به تاکسی، مقصد خود را به تاکسیران تفهیم می کند و با آگاهی از مسیر تاکسی، سوار می شود.

۸ - کرایه بها را از قبل مهیا می کند تا به هنگام پیاده شدن، وقت کسی بیهوده تلف نشود.

۹ - جهت سهولت و سرعت در پرداخت و دریافت

ص: ۱۳۱

کرایه بها، از پول خرد استفاده می کند و نسبت به گرفتن باقیمانده پول، سخت گیر نیست و با رضایت کامل آن را می بخشد.

۱۰ – مسافر مرد از روی تعهّد و غیرت، حتّی المقدور، از نشستن در کنار زن نامحرم در ردیف عقب

خودداری می کند؛ و در هیچ شرایطی در ردیف جلو در کنار زن نامحرم نمی نشیند.

۱۱ – مسافر زن از روی عفّت و پاکدامنی، حتی المقدور، از نشستن در کنار مردم نامحرم در ردیف عقب خودداری می کند، و در صورتی که در کنار مرد نامحرم قرار گرفت با حایل قرار دادن کیف دستی طوری می نشیند که تماس بدنی با او پیدا نکند.

۱۲ – شهروند متعهّد، یاد خدا و ذکر خدا و سکوت را بر هر گفتگوی بی جا و بازگو کردن مشکلات شخصی یا اجتماعی ترجیح می دهد و با جدیت از غیبت، تهمت و حرفهای ناروا اجتناب می کند.

۱۳ – اثاث همراه را با همکاری تاکسیران در صندوق عقب تاکسی قرار می دهد تا مزاحم دیگر

سرنشینان نشود.

۱۴ – در حالت دربست، قبل از سوار شدن بر سر کرایه بها با تاکسیران به توافق می رسد. همینطور مسیر و مقصد، تعداد همراهان و مقدار اثاث همراه را به اطلاع تاکسیران می رساند.

۱۵ – اگر چیزی در تاکسی پیدا کرد آن را به تاکسیران می دهد تا از طریق سازمان تاکسیرانی به دست صاحبش برسد.

۱۶ – در صورتی که فرد خردسالی به همراه دارد، برای او نیز کرایه مخصوص در نظر می گیرد تا هم به خردسال احترام گذاشته باشد و هم زحمت تاکسیران را بی پاسخ نگذاشته باشد.

۱۷ – پس مانده خوراکیها را کف تاکسی نمی ریزد و یا از شیشه تاکسی به خیابان رها نمی کند.

۱۸ – در صورت بروز تخلّف از سوی تاکسیران، با رعایت حریم شخصیت و اصول امر به معروف و نهی از منکر مورد تخلّف را به صورت محرمانه و محترمانه به وی تذکر می دهد.

ص: ۱۳۳

خود آزمایی

۱. آنچه به شخص بها می دهد و او را در دنیا و آخرت سرافراز می سازد ...

الف) سودمند بودن است. ب) خدمت مستمر به مردم است.

ج) ذکر مداوم خدا است. د) حضور در اجتماع است.

۲. در مورد تاکسیرانی کدام گزینه صحیح نمی باشد؟

الف) نقش کلیدی و غیرقابل جایگزینی در اجتماع دارد.

ب) از جمله پایگاه های مهم خدمتگزاری است.

ج) حلقه وصل ارزشمندی در جامعه محسوب می شود.

د) احکام خاصی برای آن از روایات برداشت نمی شود.

۳. بهتر است تاکسیران

الف) فقیر و غنی را به یک چشم نگاه کند.

ب) برخوردش با همه یکسان باشد.

ج) به دیده حقارت به مسافران نگاه نکنند.

د) همه موارد

۴. تاکسیرانان نباید

الف) مشکلات شخصی و صنفی خود را در جمع سرنشینان بگویند.

ص: ۱۳۵

ب) خویشتن دار باشند.

ج) پرحرفی و بیهوده گویی نکنند.

د) انصاف داشته باشد.

۵. تاکسیرانان در مورد حفظ جان مسافران

الف) هیچ گونه مسئولیتی ندارند.

ب) حافظ جان مسافران باید باشند.

ج) مقدار کمی مسئولیت دارند.

د) هیچکدام

۶. کدام یک از گزینه های زیر جزء وظایف تاکسیران برای حفظ جان مسافر نیست؟

الف) حرکت با سرعت مجاز و پرهیز از سبقت بی مورد

ب) سوار کردن سرنشین در سمت چپ راننده

ج) صحبت کردن با مسافران و تنظیم رادیو برای مسافران

د) گذاشتن بار در جلو یا عقب خودرو

۷. سوار کردن مسافری که در حال کشیدن سیگار است توسط تاکسیران

الف) باید حتماً صورت گیرد.

ب) طبق قانون ممنوع است و نباید صورت گیرد.

ج) اگر سایر مسافران راضی باشند باید صورت گیرد.

ص: ۱۳۷

د) بستگی به نظر تاکسیرانی باید صورت گیرد یا صورت نگیرد.

۸. همزیستی و ارتباط سالم افراد جامع بشری در پناه است و همگان سعی دارند بر حسب خود از آن دفاع کنند.

الف) آسایش – فطرت ب) صلح و دوستی – عقل

ج) کار و تلاش – عقل د) حیثیت و اعتبار – فطرت

۹. بنا بر گفته پیامبر (ص) تاکسیران باید در برابر رفتار و

گفتار ناشایست دیگران

الف) رفتاری مانند آنها بروز دهد.

ب) ملایمت کند و از خشونت و فحش و ناسزا بپرهیزد.

ج) زماین ملایمت کند و زمانی خشونت

د) هیچکدام

۱۰. در برخورد تاکسیرانان با زنان کدام گزینه صحیح می باشد؟

الف) تاکسیران باید برای حفظ حریم شرعی و عفت عمومی از گفتگو و خندیدن با زنان مسافر پرهیز کند.

ب) تاکسیران باید از سوار کردن دو زن در صندلی جلو اجتناب کند.

ج) در صورت مشاهد منکر از سوی مسافران، با رعایت شرایط، امر به معرف و نهی از منکر کند.

د) همه موارد

ص: ۱۳۹

۱۱. اینکه؛ دیگران حق هیچگونه تصرف خودسرانه و بهره برداری ناصواب از آن مال را ندارند تعریف کدام گزینه است؟

الف) امانت ب) قانون

ج) حرمت مال مسلمان د) کرامت

۱۲. تاکسیران زمانی می تواند مالك شرعی پول دریافتی از مسافران شود که

الف) براساس یك عملیات شرعی به وی پرداخت شده باشد.

ب) برابر نرخ مصوب باشد.

ج) همراه با توافق و رضایت طرفین در حالت عادی باشد.

د) همه موارد

۱۳. این سخن از کیست : « از گناهان بزرگ این است که کسی مال فرد مسلمان را به ناحق تصرف کند».

الف) قرآن کریم ب) پیامبر اکرم (ص)

ج) امام علی (ع) د) امام باقر (ع)

۱۴. در فقه اسلام کار تاکسیرانی از چه نوع می باشد؟

الف) اجاره ب) خرید و فروش

ص: ۱۴۰

ج) داد و ستد د) حمل و نقل

۱۵. در مورد سرویس دربستی کدام گزینه درست می باشد؟

الف) ممنوعیت قانونی وجود ندارد.

ص: ۱۴۱

ب) ماده و آیین نامه ای وجود ندارد که به طور صریح آن را تأیید کند.

ج) طبق اصل خدمتگزاری به تاکسیرانان توصیه نمی شود.

د) همه موارد

۱۶. طبق قانون کار کشور زمان کار شب بین چه ساعاتی می باشد؟

الف) ۲۴ تا ۳ بامداد ب) ۲۳ تا ۳ بامداد

ج) ۲۲ تا ۶ بامداد د) ۲۴ تا ۶ بامداد

۱۷. اگر تاکسیران شی ء جامانده در تاکسی را به قصد نگهداری و رساندن به صاحبش بردارد .... و آن شی ء در دست او .... خواهد بود.

الف) مسئول است – امانت شرعی

ب) مسئول نیست – امانت شرعی

ج) مسئول است – صدقه د) مسئول نیست – صدقه

۱۸. کدام مورد از مسؤولیت های تاکسیران نسبت به شهر و جامعه نیست؟

الف) پاکیزه و امن نگه داشتن شهر و خیابانها

ب) دوری کردن از شایعه

ج) صحبت کردن با مسافران د) نگهداری صحیح اسکناس

۱۹. در قرارداد از نوع جعاله، کدام گزینه صحیح نمی باشد؟

الف) در جعاله باید عوض یا درصد معین و معلوم باشد وگرنه جعاله باطل

ص: ۱۴۳

خواهد بود.

ب) عامل زمانی مستحق عوض می شود که کار کند.

ج) هر دو طرف قبل از شروع به کار نمی توانند جعاله را فسخ کنند.

د) جعاله در تاکسیرانی به این معنا است که تاکسی دار به راننده کمکی می گوید «اگر با تاکسی من کار کنی درصد معینی از کار کردت را به تو می دهم.

۲۰. در سازمان تاکسیرانی تهران، پروانه تاکسیرانی برای فردی صادر می شود که که مالکیت .... خودرو را داشته باشد.

الف) کامل ب) ۳ دانگ

ج) بیشتر از ۳ دانگ د) میزان مالکیت مهم نیست.

ص: ۱۴۴

مجموعه فقه و زندگی

احکام مسجد منتشر شده است

احکام و آداب تاکسیرانی منتشر شده است

احکام معاملات ملکی منتشر شده است

احکام پرستاری منتشر شده است

احکام اعتکاف منتشر شده است

احکام آرایشگری منتشر شده است

احکام کشتیرانی منتشر شده است

احکام رستورانهامنتشر شده است

احکام مسکن منتشر شده است

احکام جشن و شادمانی منتشر شده است

احکام قنادیها منتشر شده است

احکام سینما منتشر شده است

احکام طلا و جواهر فروشان منتشر می شود

احکام خیاطی منتشر می شود

احکام معماری و شهرسازی منتشر می شود

احکام ورزش بانوان منتشر شده است

احکام هتل داری منتشر شده است

احکام کارمندان و مدیران منتشر می شود

احکام کشاورزی منتشر می شود

احکام تعمیر کاران منتشر می شود

احکام کارمندان و مدیران منتشر می شود

احکام نانوایان منتشر میشود

احکام تعلیم و تربیت منتشر می شود

ص: ۱۴۶

درباره مرکز

بسمه تعالی

هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

آیا کسانی که می‌دانند و کسانی که نمی‌دانند یکسانند ؟

سوره زمر/ ۹

مقدمه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، از سال ۱۳۸۵ هـ .ش تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن فقیه امامی (قدس سره الشریف)، با فعالیت خالصانه و شبانه روزی گروهی از نخبگان و فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

مرامنامه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان در راستای تسهیل و تسریع دسترسی محققین به آثار و ابزار تحقیقاتی در حوزه علوم اسلامی، و با توجه به تعدد و پراکندگی مراکز فعال در این عرصه و منابع متعدد و صعب الوصول، و با نگاهی صرفا علمی و به دور از تعصبات و جریانات اجتماعی، سیاسی، قومی و فردی، بر مبنای اجرای طرحی در قالب « مدیریت آثار تولید شده و انتشار یافته از سوی تمامی مراکز شیعه» تلاش می نماید تا مجموعه ای غنی و سرشار از کتب و مقالات پژوهشی برای متخصصین، و مطالب و مباحثی راهگشا برای فرهیختگان و عموم طبقات مردمی به زبان های مختلف و با فرمت های گوناگون تولید و در فضای مجازی به صورت رایگان در اختیار علاقمندان قرار دهد.

اهداف:

۱.بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام)

۲.تقویت انگیزه عامه مردم بخصوص جوانان نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی

۳.جایگزین کردن محتوای سودمند به جای مطالب بی محتوا در تلفن های همراه ، تبلت ها، رایانه ها و ...

۴.سرویس دهی به محققین طلاب و دانشجو

۵.گسترش فرهنگ عمومی مطالعه

۶.زمینه سازی جهت تشویق انتشارات و مؤلفین برای دیجیتالی نمودن آثار خود.

سیاست ها:

۱.عمل بر مبنای مجوز های قانونی

۲.ارتباط با مراکز هم سو

۳.پرهیز از موازی کاری

۴.صرفا ارائه محتوای علمی

۵.ذکر منابع نشر

بدیهی است مسئولیت تمامی آثار به عهده ی نویسنده ی آن می باشد .

فعالیت های موسسه :

۱.چاپ و نشر کتاب، جزوه و ماهنامه

۲.برگزاری مسابقات کتابخوانی

۳.تولید نمایشگاه های مجازی: سه بعدی، پانوراما در اماکن مذهبی، گردشگری و...

۴.تولید انیمیشن، بازی های رایانه ای و ...

۵.ایجاد سایت اینترنتی قائمیه به آدرس: www.ghaemiyeh.com

۶.تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و...

۷.راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی

۸.طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و...

۹.برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم (مجازی)

۱۰.برگزاری دوره های تربیت مربی (مجازی)

۱۱. تولید هزاران نرم افزار تحقیقاتی قابل اجرا در انواع رایانه، تبلت، تلفن همراه و... در ۸ فرمت جهانی:

۱.JAVA

۲.ANDROID

۳.EPUB

۴.CHM

۵.PDF

۶.HTML

۷.CHM

۸.GHB

و ۴ عدد مارکت با نام بازار کتاب قائمیه نسخه :

۱.ANDROID

۲.IOS

۳.WINDOWS PHONE

۴.WINDOWS

به سه زبان فارسی ، عربی و انگلیسی و قرار دادن بر روی وب سایت موسسه به صورت رایگان .

درپایان :

از مراکز و نهادهایی همچون دفاتر مراجع معظم تقلید و همچنین سازمان ها، نهادها، انتشارات، موسسات، مؤلفین و همه

بزرگوارانی که ما را در دستیابی به این هدف یاری نموده و یا دیتا های خود را در اختیار ما قرار دادند تقدیر و تشکر می نماییم.

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان -خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آباده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی -پلاک ۱۲۹/۳۴- طبقه اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: ۰۳۱۳۴۴۹۰۱۲۵

دفتر تهران: ۸۸۳۱۸۷۲۲ ـ ۰۲۱

بازرگانی و فروش: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

امور کاربران: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

قائمیه
مرکز تحقیقات رایانه ای
اصفهان
www
برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی
www.Ghaemiyeh.com
www.Ghaemiyeh.net
www.Ghaemiyeh.org
www.Ghaemiyeh.ir
مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.
۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹